

Vi har anmeldt by:Larm

Anmeldelser s. 22–27

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

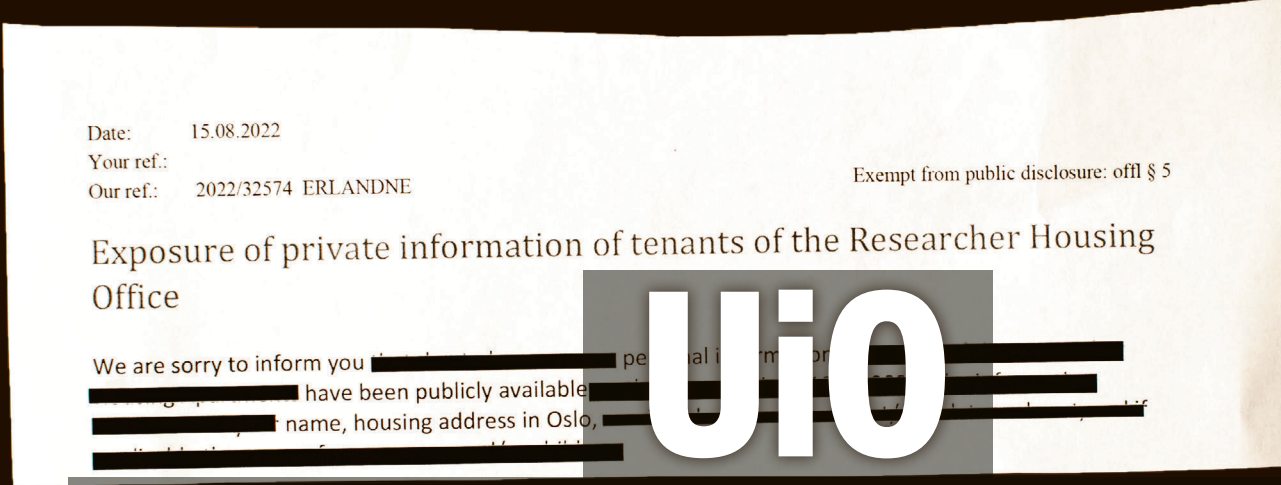
utgave 22, årgang 76

www.universitas.no

torsdag 22. september 2022

PERSONOPPLYSNINGER PÅ AVVEIE:

Uio

KAN HA KOSTET

FORSKERE

FRIHETEN

Nyhet s. 6–7

SiOs leie i Lillestrøm opp fra 3893 til 7200 kroner. Nyhet s. 4–5

MENINGER

Redaktør: **Guro Aasaaren**
guro.aasaaren@gmail.com 466 74 942

Nyhetsredaktør: **Saga Eine Jonsson Hoff**
eline.jonsson.hoff@gmail.com 980 82 334

Vikarierende fotosjef: **Tuva Skare**

Desksjef: **Sofie Martesdatter Granberg**

Nettredaktør: **Aurora Djupvik Archer**

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Leder

SiO brenner lommeboka

Ser deg at du bor i en studentbolig. Kanskje den skranter litt, men du betaler en rimelig leie, og slipper derfor å jobbe ved siden av studiet. Se deretter for deg at du får høre at hele blokken med studentboliger skal selges, og at du må flytte ut av kvadratmetrene. Du blir stressa, for i området du studerer, er dette det eneste studenthuset som ligger i nærhet av campus. Heldigvis bygges det en flunka ny, moderne studentbolig like ved. Og du er lovet plass.

Men det kommer med en hake. De nye studentboligene koster 3000 kroner mer. Ditt tidligere budsjett må skrapes. Du må skaffe deg en deltidsjobb.

I denne ukens Universitas kan du lese om en tilnærmet lik episode. Studentene ved Oslomet campus Kjeller i Lillestrøm Inga Banach (20) og Emma Fredriksen (20) må snart ut av Åråsen og den lave leia. Student-samskipnaden i Oslo og Akershus (SiO), som eier Åråsen Studenthus, har solgt bygget. Det til fordel for å bygge nye Lillestrøm Studentby. Leia nærmest doblet de i samme slengen. Fredriksen valgte å flytte hjem til foreldrene som følge: det var både billigere og nærmere campus.

Banach søkte seg heller til Kringsjø i Oslo, også eid av SiO, en time med pendling hver vei til campus Kjeller, for å beholde den lave husleia. SiO sa at hun ville bli prioritert i boligkøen. Men hun forble på ventelista

I et hav av bolighaier, burde SiO i det minste forsøke å kaste ut en livbøye.

til september, og måtte krysse til Lillestrømkorset. Der koster den billigste boligtypen 7200 kroner. 3300 kroner mer enn på Åråsen. Lommerusk!

Det er ingen menneskerett å bo i Oslo sentrum, er det en som sier ofte. Ei heller i forstaden Lillestrøm, tydeligvis. SiO sier de vil sikre at boligene de tilbyr møter studentenes behov. De sier også at pris er viktig, men at det er «utfordrende å bygge innenfor dagens kostnadsramme».

Det skal dere ha SiO; pris er viktig. Pris er egentlig det viktigste om dagen for de aller fleste, og spesielt for studentene. Studiestøtta står støtt, og forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe virker ikke til å ville rikke den av flekken. Samtidig stiger prisene i samfunnet, og alt er trangere.

Noen steder kan man spare. Budsjetter kan bøtes på. Men et pristillegg på 3 300 kroner i måneden er fatalt. Banach illustrerer det dessverre smertelig godt. Som vernepleierstudent ute i praksis må hun betale 900 kroner for bussbillett i måneden. Når faste inntekter er trukket fra, sitter hun igjen med 300 kroner fra Lånekassen i måneden. Nå får hun økonomisk støtte hjemmefra. Det svir ikke engang i lommeboka, for den har brent opp for lengst.

SiO har fratatt studentene som studerer og vil bo i Lillestrøm et velferdstilbud, og erstattet det med en økonomisk belastning. Denne høsten blir ikke lett for studentene. Ei heller blir vinteren, og trolig ikke våren heller. Det private boligmarkedet har løpt løpsk i lang tid. SiO skal gjøre hverdagen «enklere for studenter i Oslo og Akershus», men galopperer videre i samme hastighet som røkla. I et hav av bolighaier, burde SiO i det minste forsøke å kaste ut en livbøye.

Universitas presiserer:

I forrige utgave kom vi i skade for å ha et kolon for mye på forsiden.

Det riktige er:

- 1 av 5 studenter har selvmordstanker
- Veldig mange har det bra, sier Ola Borten Moe

Vi beklager at det overflødige kolonet etter selvmordstanker kom med i avisa.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Student-samskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.	Daglig leder: j.v.trovag@universitas.no	Jone Trovåg 91 57 39 67
	Annonseansvarlig: geir.dorp@universitas.no	Geir Dorp 22 85 32 69
	Besøksadresse:	Moltke Moes vei 33
	Post:	Boks 89 Blindern, 0314 Oslo
	Epost:	universitas@universitas.no
	Nettside:	www.universitas.no

Samfunnsforskere flest er røde raddiser. Ser du ikke problemet? Da er du kanskje en del av det.

Farlig politisk ensfarging

Politisk inkludering

Eilif Tandberg, journalist i Universitas

Bare spør deg selv: Hvor mange stikk har du sendt i retning Frp i ellers hyggelig raddislaberas i det siste? Gjør du en ærlig innsats for å sørge for at akademia er åpen for alle, selv om det er mest bekvemt å omgås meningsfeller? Og vil du være villig til å anerkjenne, lese eller lære om forskning som kan virke krenkende?

Svarene er nok for de fleste studenter henholdsvis nei og nei.

Vi er tross alt ganske enkle mennesker. Å omgi seg med meningsfeller er ganske digg.

Men det er på tide å komme seg ut av den behagelige, rødfargede kokongen studietiden har blitt. Når vi studenter tenker mangfold kan vi ikke bare tenke kjønn, etnisitet og sosial bakgrunn. Vi må tørre å strekke mangfoldstanken litt lenger, og inkludere politiske meningsmotstandere i handlinger og ord – i småpratene rundt lunsjen og i vårt akademiske arbeid.

Løsningen på dette samfunnsproblemet ligger altså hos oss. Og problemet er helt grunnleggende, ifølge tallenes tale:

(1) 46 prosent av forskere vil være «svært/ganske uvillig» til å formidle eventuelle funn «som kan oppfattes som krenkende» i nyhetsmedia, ifølge funn fra Institutt for samfunnsforskning, publisert

i 2021.

(2) 60 prosent av forskere innen humanistiske fag, og 54 prosent av forskere innen samfunnsvitenskap stemte Rødt, SV eller MDG ved stortingsvalget i 2017, også ifølge forskning publisert av samme institutt denne våren. Forskning skal sikre det de-

Vil du være villig til å anerkjenne, lese eller lære om forskning som kan virke krenkende?

mokratiske samfunnet tilgang på fri og uavhengig kunnskap, kunnskap som er helt nødvendig for at det skal kunne bestå.

For å kunne gjøre denne oppgaven best mulig, må akademia ha tiltro blant befolkningen. Og tiltro er ikke noe som kommer rekende på ei fjøl, det er hardt arbeid som må gjøres hver dag.

En av de viktigste ingrediensene i tillit er ganske enkelt gjennkjennelighet. Så enkle er vi mennesker, at vi stoler på folk vi likner på både i utseende og verdier. Vi mennesker er sosiale dyr som konstant speiler oss i medmennesker, og bruker disse speilbildene til å avgjøre om vi kan vise noen tillit eller ei.

Dermed trenger vi et akademia med ansatte og studenter fra alle mulige bakgrunner – etnisk,

Arkivaren

Gratis tobakk...

... til de som var til stede på Chateau Neuf en januardag i 2003! Såpass ville Tobakks-industrien «påspandere» studentene. En psykologiprofessors egne undersøkelser fra 2003 antyder at 20 prosent tok seg en sigarett daglig og 20 nye prosent av og til. Mon tro hva dette tallet er på idag?

Universitas 15.01.2003

Tanquespinn i nittenittifire

«Vi vil ikke gå rundt med 3-D hjelmer på hodet hele tiden – kanskje bare en del av dem» var en av spådommene i 1994 om den teknologiske fremtiden. Digitale har vi blitt! Men hjelmene gjenstår fortsatt å dukke opp på campus.

Universitas 26.01.1994

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

kjønnsmessig, sosialt, og ikke minst politisk.

Politisk inkludering er mest neglisjert. Hvorfor? Det finnes en allmenn oppfatning blant mange i akademien: «Folk på høyresiden er litt enkle. Det er klart man stemmer på venstresiden når kommer på universitetet og endelig skjønner hvordan ting egentlig fungerer».

Det er nettopp denne nedlatende ovenfra-og-ned-holdningen som er problemet. Vi står i fare for at høyresiden i befolkningen får sin tillit til samfunnsforskere gradvis smuldret opp, bare fordi noen av disse forskerne innerst inne avfeier dem som «uopplyste» og fordi disse delene av befolkningen innerst inne ikke kjenner seg igjen i forskereliten.

En innvending vil kanskje være at den ideelle forsker skal heve seg over dette, være nøytral og objektiv og absolutt ikke tilby subjektiv gjenkjennerbarhet – kun nøkterne fakta.

Det er mye som tyder på at dette idealet kanskje er mer uoppnåelig enn man skulle tro. Også folk i hvite forskerfrakker har følelser, meninger og verdier som til syvende og sist skinner gjennom i forskningen.

Tvholder man på synet på forskere som nøytrale, mens man egentlig vet at de i realiteten er venstrevridde (i hvert fall innen humaniora og samfunnsvitenskap) – da oppstår det et skummel gap mellom ideal og realitet.

Og i dette gapet kan mistilliten vokse fritt. Kan ikke folk stole på et akademien de ikke kjenner seg igjen i, kan konse-

kvensene bli katastrofale for demokratiet. Bare se til USA og den gjengse amerikaners politiserte mistillit til forskning under koronapandemien.

Dette er fremtiden vi studenter må leve i. Da er det på sin plass at vi tar tak i problemet selv.

Derfor: Ta steget ut av det behagelige, og slå ned på nedsettende kommentarer om folk på høyresiden på samme måte som du slår ned på rasistiske kommentarer.

Livet utenfor den røde kokongen er kanskje ubehagelig, men de langsiktige konsekvensene vil være langt mer ubehagelige.

debatt@universitas.no

Historiske skråblikk av
Asne «Arvaken» Hansteen

Øyeblikket

av Tuva Skare

Savnet? Egg funnet i Oslo sentrum. Stekt kun på en side. Jeg kan fryse det ned frem til den rettmessige eier tar kontakt.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Ingeborg Aure
Mina Wikeby
Sivert Bjelland Sevattal
Sofie Martesdatter Granberg

DESKJOURNALIST:

Åsne Hansteen

KORREKTURSJEF:

Oscar Grimstad

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

nyhetsredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
eline.jonsson.hoff@gmail.com 980 81 334

NYHET

Borten Moe mot NSO i Dax18

Tirsdag møtte forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe NSO-leder Maika Godal Dam til debatt i NRKs Dagsnytt 18. Temaet var studenters økonomi og psykiske helse, i lys av SHOT-undersøkelsen og NSOs påfø-

gende kritikk av statsråden. Dam argumenterte for at dårlig økonomi innvirker på studentenes psykiske helse, som over tid har vært i en nedadgående trend. Statsråden viste på sin side til økt fullføringsgrad i høyere utdanning, verdien av del-

tidsjobb, og at Norge internasjonalt sett har gode studieforhold. - Jeg opplever at ministeren velger seg ut de tallene som passer best, sa NSO-lederen under debatten. SMG

SIO SELGER ÅRÅSEN STUDENTHUS OG KASTER UT STUDENTENE:

Fra 3893 til 7200 i leie

Oslo-pris i Lillestrøm: Inga Banach (21) var villig til å reise over to timer hver dag for å ha råd til leie, men det gikk ikke. Nå får hun støtte hjemmefra.

Minstepris på nye Lillestrøm Studentby er 7200 kroner. Inga (20) må få hjelp hjemmefra og Emma (20) flytter hjem på grunn av økning i leia.

Studentboliger

tekst Herman Siggerud og Daniel Hesby Hansen
foto Tobias Schildmann Mandt

- Jeg har jobbet ekstra mye i sommer og har måttet få ekstra støtte hjemmefra for å ha råd til å bo i de nye boligene. Jeg har ikke så lyst til det, det er ganske idiotisk.

Det sier Inga Banach (20) til Universitas. Hun studerer vernepleie ved Oslomet på Kjeller, og leier en av Studentsamskipnaden i

Oslo (SiO) sine studentboliger på Åråsen utenfor Lillestrøm. Frem til oktober betaler hun 4626 kroner i måneden for leien.

Men i oktober må hun og de andre beboerne flytte fordi SiO har solgt Åråsen studenthus. Banach skal flytte til det nybygde SiOs nybygde studenthus på Lillestrøm, og må deretter betale mellom 7200 og 7500 i måneden.

Det var ikke ønsket til vernepleierstudenten.

SiO lovet prioritet

Helst ville Banach finne en ny bolig i samme prisklasse som på Åråsen. Til tross for at det ville bli en lenger avstand fra Åråsen til Kjeller, søkte hun seg til Kringsjå studentbolig i Oslo. Da kunne hun finne en bolig til om lag samme pris. Hun lette også på det private leiemarkedet, men fikk ikke napp.

Likevel hadde hun fått beskjed fra SiO om at hun skulle få forrang på studentboligene til SiO. I et innfoskriv som ble sendt ut til beboerne på Åråsen fra SiO i mai, står følgende: «Lillestrøm studentby åpner for innflytting 3. oktober og alle beboere på Åråsen, som søker seg over til Lillestrøm Studentby eller til en av SiOs andre studentbyer i Oslo, vil altså bli prioritert».

Da vi fikk beskjed om prisene i mai var det første jeg gjorde å ringe mamma og være hysterisk og i krise

Inga Banach (20), student

Da september kom, og hun ennå ikke hadde fått studentbolig eller privat bolig, turte hun ikke lenger stå på venteliste. Hun søkte seg til nye Lillestrøm studentby. Der fikk hun raskt tilbud om bolig. Hun takket ja og må nå ut med nesten 3000 mer i måneden.

Aller helst ville hun blitt boende på Åråsen.

- Jeg er på tredje året og kunne

tenke meg å bo på Åråsen. Jeg er fornøyd med arealet og standarden som er her, sier Banach når Universitas møter henne.

Banach viser til den korte veien til campus på Kjeller og Lillestrøm sentrum.

SiOs nye boliger på Lillestrøm er litt større og har bedre standard enn de 20 år gamle boligene på Åråsen. Avstanden blir imidlertid

Får ikke praksis

Lærerstreiken får konsekvenser for lærerstudentene. I Bergen fortviler studenter ved Høgskolen på Vestlandet over at deres obligatoriske praksis ikke lar seg gjennomføre, da flere av praksisveilederne deres er tatt ut i streik. Det skriver VG. – Vi har hørt at vi ikke vil få vitnemål til våren, hvis

vi ikke fullfører praksisen dette semesteret, sier masterstudent Yvonne Jeanette Selland-Dalseide (23). Dekan ved Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett, Asle Holthe, sier til VG at de tar sikte på at alle studenter skal kunne fullføre studiet på normert tid. *SEJH*

Får menneskerettighetspris

Det skriver Universitetet i Oslo på sine hjemmesider mandag. – Jeg er beæret over å motta denne prisen for akademisk frihet, sier Andrea Pető. Den årlige prisen deles ut som en anerkjennelse av personlig innsats og aktivt engasjement innenfor et eller flere menneskerettslige områder. Pető er historiker og

jobber ved Central European University, og berømmes blant annet for å vise hvordan angrepene på den akademiske friheten får konsekvenser for kvinner og LHBTQ-personers rettigheter. *SEJH*

lengre for dem som studerer på Kjeller, sammenlignet med Åråsen.

Må få hjelp hjemmefra

Men for Banach er ikke dette nok til å rettferdiggjøre prisen. I de nye boligene må hun ut med 30 000 kroner mer i året.

Hun ser på leieøkningen med bekymring og må få hjelp hjemmefra for å dekke kostnadene.

– På mitt studie har man praksis, og jeg må ut med 900 kroner i måneden for busskort. Da har jeg bare 300 igjen fra Lånekassen til mat og alt annet, forklarer Inga.

Banach er frustrert over den trange studentøkonomien, og gjør det klart at leieøkningen ikke hjelper. Da hun ble kjent med de nye prisene, var hun villig til å godta en reisevei på over én time og flytte til Kringsjø, for å fortsette med leieprisen hun var vant til.

Men etter å ha stått på venteliste i flere måneder turte hun ikke lenger. Hun synes situasjonen er urimelig:

– Da vi fikk beskjed om prisene i mai var det første jeg gjorde å ringe mamma og være hysterisk og i krise. For, faen unnskyld meg – disse nye prisene!

Flyttet hjem

I e-postene beboerne på Åråsen fikk fra SiO om salg av studenthuset, begrunnet SiO salget med at kapasiteten var større enn etterspørselen hos studentene. Universitas har sett e-posten.

De siste årene har søkertallene vært lave, og ifølge SiO har det vært vanskelig å fylle opp rommene. Men når Åråsen nå legges ned, erfarer Universitas at Inga Banach ikke er alene om å være uenig i

Emma Fredriksen (20) bodde inntil nylig også på Åråsen. Hun forteller at hun i utgangspunktet var positiv til ny bolig i sentrum av Lillestrøm. Det var frem til hun fikk vite om prisbykset på flere tusen kroner. Hun valgte heller å flytte hjem.

Beboerne på Åråsen har visst om den forestående nedleggelsen i lang tid, men ifølge Fredriksen ble de ikke gjort kjent med prisene i det nye bygget for tidligere i år.

Pris er viktig, og det er en utfordring å bygge innenfor dagens kostnadsramme

Stine Johannesen, styreleder i SiO

SiOs beslutning om å prioritere beliggenhet over pris.

På Åråsen kunne man få en hybel i dublett for 3893 kroner. SiO tilbyr rett nok hybler til lignende priser på Sogn og Kringsjø, men for studenter ved Oslomet campus Kjeller blir dette langt å reise. Der som man nå ønsker å bo studienært i Lillestrøm, må man ut med nesten det dobbelte i leie – samtlige botilbud i nye Lillestrøm studenthus koster over 7000 kroner.

– Det nye tilbudet var utrolig dyrt. Jeg hadde egentlig sett for meg å flytte dit, men vi fikk ikke noe informasjon om priser før vi fikk muligheten til å søke (mai i år, journ. anm.), forteller hun.

Hun studerer i likhet med Banach vernepleie på Oslomet campus Kjeller. I denne sammenhengen ser hun på seg selv som heldig som kommer fra Lillestrøm på grunn av nærheten til studiestedet. Likevel beskriver hun det ikke

som den ideelle studietilværelsen å bo hjemme:

– Det er ikke så gøy. Når man først har vent seg til å bo for seg selv og være fri, er det kjedelig å måtte flytte hjem igjen.

Også for oslopendlerne

«Vi ønsker at studentene skal kunne søke bolig på Lillestrøm eller i Oslo uavhengig av hvor de studerer, ut fra egne behov og ønsker».

Det skriver styreleder i SiO Stine Johannesen i en e-post til Universitas.

Styret i SiO fattet vedtaket om salget av Åråsen med en forutsetning om at Lillestrøm studentby skulle erstatte tilbudet.

«Er det å erstatte tilbudet når prisen nesten dobles og studenter som bodde i Åråsen ikke har råd til å flytte dit?»

«Studentene på Åråsen kan søke andre SiO-boliger til ulik pris og standard, og vil da være prioritert som internsøkere», svarer Johannesen.

«Vi har snakket med en som bor på Åråsen som søkte på SiO-boliger i samme prisklasse i Oslo i mai og stod på venteliste frem til september uten å få svar. Hvordan er det da mulig?»

«Det hørtes rart ut. Jeg vil opp-

fordre vedkommende til å kontakte SiO Bolig så de kan finne ut hva som kan ha skjedd her».

Ifølge Stine Johannesen, styreleder i SiO, er noe av tanken bak de nye boligene at de skal være attraktive også for studenter ved lærestedene i Oslo.

«På Lillestrøm Studentby får studentene gangavstand til sentrum, til tog og buss. Det vil gjøre boligene aktuelle både for studenter som studerer i nærheten av Lillestrøm, og for studenter i Oslo», skriver Johannesen.

På oppfølgingsspørsmål om det er rett prioritering gitt studentenes økonomiske situasjon, slik Banach forteller om, svarer hun følgende:

«Vi må som sagt gjøre tilpasninger av boligtilbudet for å sikre at boligene vi tilbyr møter studentenes behov, også fremover. Pris er viktig, og det er en utfordring å bygge innenfor dagens kostnadsramme.»

Dermed blir boligene dyrere for leietakerne. Ellers forteller hun at SiO alltid veier byggkvalitet opp mot vedlikeholdskostnader, og generelt forsøker å holde kostnadene nede.

universitas@universitas.no

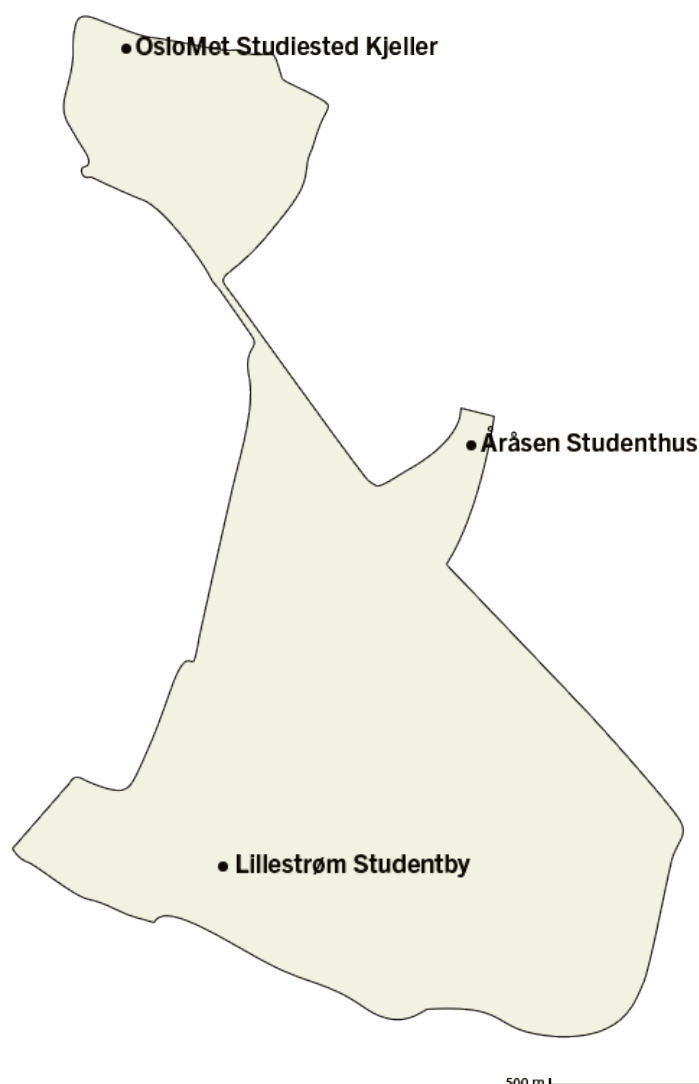

Flytter hjem: For Emma Fredriksen (20) kom det godt med å ha foreldre på Lillestrøm når leia hos SiO nesten doblet seg.

Dette er saken:

- + SiO har siden 2002 tilbudt studenter 203 boliger på Åråsen studenthus til pris mellom 3893 og 7844 kroner.
- + Åråsen studenthus ligger nære Oslomets campus på Kjeller.
- + I begynnelsen av oktober legges Åråsen ned. SiO åpner nybygde Lillestrøm studentby med 300 nye boliger.
- + De nye studentboligene på Lillestrøm koster mellom 7200 og 9500 kroner.
- + I 2024 går Oslomets leiekontrakt for lokalene på Kjeller ut og det er bestemt at de skal flytte minst 20 prosent av universitet til Lillestrøm.
- + Etter en lengre konflikt har regjeringen bestemt at 20 prosent av Oslomet skal være i Lillestrøm.
- + Fra Åråsen studentboliger til Lillestrøm er det ca 20 minutter å gå eller 12 minutter med kollektivt.

Kilde: Lanekassen.no

ILLUSTRASJON: SIVERT BJELLAND SEVATDAL

PERSONOPPLYSNINGER PÅ AVVEIE I OVER ETT ÅR:

Forsker frykter fengsl

“Nadia” frykter for konsekvensene av hvordan informasjonen blir brukt i hjemlandet. UiO peker på ferieavvikling og menneskelig svikt.

Cybersikkerhet

tekst Vilhelm Ofstad Bjørgul
foto Tuva Skare

Fem av de berørte forskerne er i Norge gjennom det internasjonale nettverket Scholars at Risk (SAR). Nettverket er begrenset til forskere som «står overfor de mest umiddelbare og alvorlige trusler, inkludert trusler om vold, tortur, fengsling på feilaktig grunnlag eller forfølgelse», ifølge Scholars at Risks nettsider.

Uniforum, en avis som utgis av UiO, meldte om saken først. De skrev at personopplysningene hadde ligget ute i over to måneder. Dokumentene Universitas har fått innsyn i viser derimot at opplysningene lå ute i over ett år og to måneder.

Blant de tilgjengelige opplysningene var navn, adresse i Oslo, e-post, husleiebeløp, start og slutt for husleiekontrakter og navn på eventuelle samboere og barn. Ifølge avviksmeldingen UiO er pliktig til å sende til Datatilsynet ved brudd på personopplysnings-sikkerheten, var det et Excel-ark med opplysningene som lå offentlig tilgjengelig på internett fra 19. mai 2021 til 5. august. 2022. Med andre ord kunne man google seg frem til informasjonen i totalt ett år og 78 dager.

Amnesty reagerer

– Det kan åpenbart utgjøre en potensiell risiko for de det gjelder.

Det sier Amnestys Norges Ingrid Stolpestad om personopplysningene som var offentlige tilgjengelig. Hun er fagansvarlig for organisasjonens arbeid med teknologi og menneskerettigheter.

Amnesty har selv vært i kontakt med menneskerettighetsforkjempere som har blitt overvåket av et annet lands myndigheter mens de har vært i Norge, forklarer Stolpestad og utdypet:

– Hvis man er forfulgt i hjemlandet og bor på en adresse i Norge som vedkommende ikke ønsker at myndighetene i hjemlandet kjenner, til så er det jo åpenbart at dette kan gjøre det lettere for agenter fra de myndighetene å identifisere hvor disse menneskene bor, sier Stolpestad på telefon til Universitas.

Frykter fengsling

– Man venter jo. Når kommer de og henter meg?

Universitas har pratet med én av de fem berørte SAR-forskerne, som fikk sine personopplysninger lekket. Av hensyn til egen sikkerhet ønsker hun ikke å stå frem med verken navn, nasjonalitet eller forskningsfelt. I denne saken refererer vi til henne som “Nadia”.

Bare en håndfull mennesker vet at hun er i Norge gjennom SAR-nettverket. Etter hendelser i hjemlandet, som hun ikke ønsker å gå nærmere inn på, tok hun kontakt med Scholars at Risks kontorer i New York. Dette var for syv år siden. Seks år senere fikk hun tilbud om en plass ved UiO. Hun har med seg både barn og ektemann til Norge.

Hun beskriver en situasjon i hjemlandet fylt av frykt og usikkerhet. Forskningen hennes har nærmest blitt kriminalisert og hun fryktet lenge å bli fengslet på feilaktig grunnlag.

– Jeg ble anklaget for å være terrorist uten noe som helst bevismateriale, forteller Nadia.

– Hva følte du når du fant ut at personopplysningene dine hadde kommet på avveie?

– Jeg ble stresset og ringte mannen min.

Nadia forklarer at hun raskt fikk beskjed fra UiO om at personopplysningene ble tatt vekk fra internett og at hun deretter følte seg rolig. I avviksmeldingen til Datatilsynet skriver UiO at det har «vært direkte dialog med de fem berørte som er betegnet som Scholars at Risk (SAR) for å forsikre oss om at de har forstått informasjonen som UiO har sendt ut».

Men når Universitas viser Nadia dokumenter som viser at personopplysningene hadde ligget åpent på internett i over ett år, blir hun sjokkert.

– Virkelig?

– Du visste ikke det?

– Nei, sier Nadia og er tydelig overrasket.

Til dette svarer UiO at de sendte ut informasjon til SAR-forskerne i etterkant av hendelsen, og at de berørte ble kontaktet av universitetets kontaktperson for programmet.

– Cybersikkerhet er veldig viktig. Man skulle nok hatt sikkerhetskontroller oftere enn normalt, sier Nadia

Hun kjenner ikke til conse-

Eksponent: “Nadia” fryktet å bli fengslet på feilaktig grunnlag i hjemlandet sitt. Hun arbeider hardt med forskningen sin i håp om å få en fast stilling.

kvenser saken kan ha for de andre SAR-forskerne. Selv er hun redd for hva som skjer dersom hun reiser tilbake til hjemlandet. Dersom myndighetene har funnet ut hun har hatt en forskerstilling i Norge, er hun bekymret for at de igjen skal mistenkeliggjøre henne.

Nadias nåværende kontrakt med UiO varer i ett år, og kan i første omgang kun forlenges med ett år.

– Mannen min har begynt å lære seg norsk, forklarer Nadia og håper at familien kan bli boende.

– Jeg vil gjerne ha en permanent stilling her og jobber hardt for det.

Hun forklarer at hun er sliten og følelsesmessig utmattet.

– Jeg er bare en person som vil jobbe.

Universitas har forsøkt å komme i kontakt med flere av de berørte SAR-forskerne, men lykkes ikke for avisa gikk i trykken onsdag kveld.

Mulig stort skadepotensial

79 ulike IP-adresser fra både inn- og utland har vært besøkt nettstedet hvor personopplysningene befant seg, hvorav kun 19 er identifisert som interne, ifølge UiOs avviksmelding til Datatilsynet. Til Uniforum sier personaldirektør

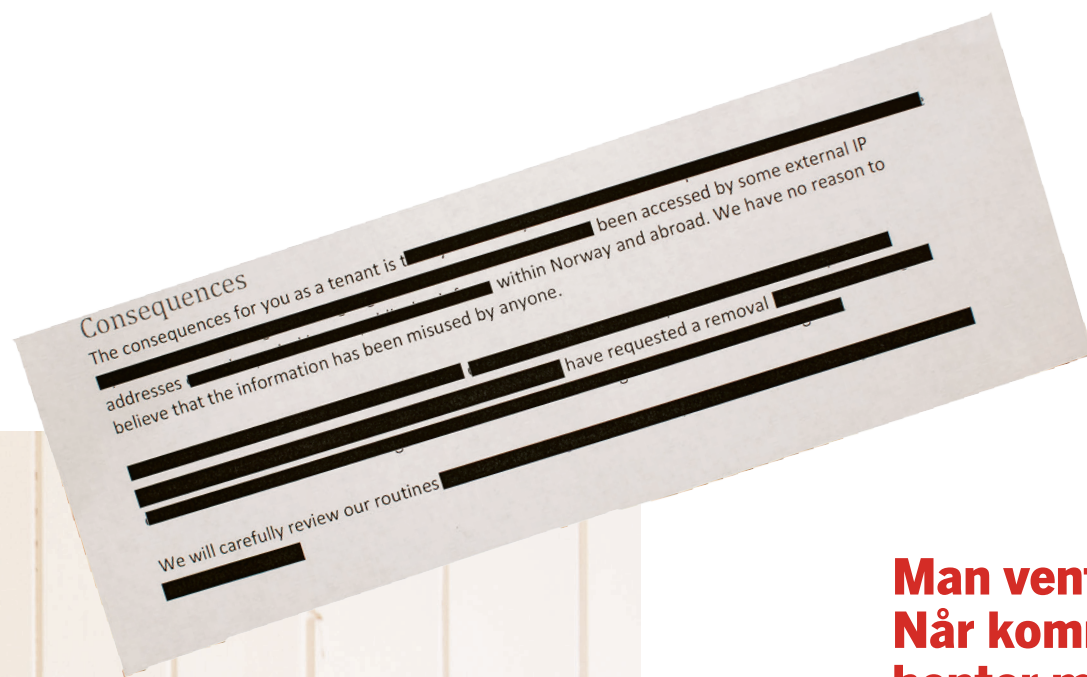
ved UiO Irene Sandlie at «så langt UiO har kunnskap om, har det ikke vært aktivitet fra SAR-forskernes hjemland på det aktuelle dokumentet.»

Simen Bakke er fagprofil for digital sikkerhet i organisasjonen Utsyn: Forum for utenriks og sikkerhet. Til tross for UiOs forklaring sier han at man ikke kan gi noen garanti for at ingen fra SAR-forskernes hjemland har besøkt siden med personopplysningene.

– Det går vel an å skjule IP-adressen sin slik at det ikke er mulig å spore den tilbake til den landet det egentlig kommer fra?

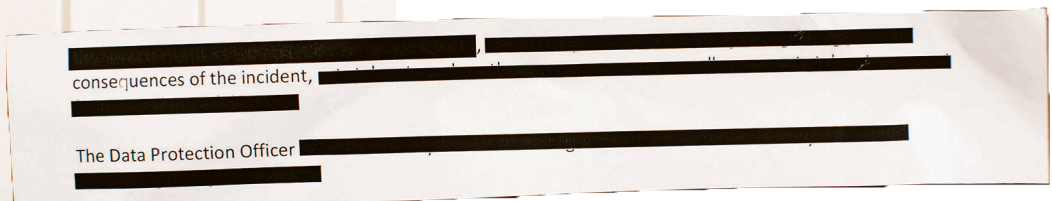
– Ja, det er riktig. For det før-

ing

Man venter jo. Når kommer de og henter meg?

Anonym SAR-forsker

Scholars at Risk (SAR)

- + Nettverk av utdanningsinstitusjoner som arbeider for forskeres akademisk frihet og menneskerettigheter
- + Gir midlertidige forskerstillinger til truede akademikere
- + Generelt begrenset til forskere som står overfor trusler om vold, tortur, fengsling på feilaktig grunnlag eller forfølgelse
- + UiO har gjestet SAR-forskere siden 2012
- + Forskernes opphold varer i gjennomsnitt mellom 9 til 12 måneder
- + Internasjonalt har SAR-nettverket mottatt totalt 5000 forespørsler fra over 120 land de siste 20 årene

Kilde: UiO og Scholars at Risk

ste, når de uttaler at de ikke har identifisert trafikk direkte tilknyttet noen av disse forskernes hjemland, så indikerer jo det at det er identifisert trafikk fra andre land, forklarer Bakke.

Han sier at disse opplysningene åpenbart ikke har vært godt nok beskyttet.

– Dessuten, hvis noen har fått tilgang til dokumentet, så betyr jo det også at de har fått tilgang til opplysningene. Så dette er ikke noen garanti for at disse opplysningene ikke har havnet hos personer som virkelig har et ønske om å finne ut hvem disse forskerne er.

Bakke forklarer videre at det er helt vanlig blant trusselaktører å bruke ulike skytjenester som er lokalisert i andre land enn sitt eget når de gjennomfører operasjoner for å skjule hvor de egentlig befinner seg.

– Dersom disse opplysningene bidrar til å gi trusselaktøren de nødvendige opplysningene for å gå etter, true eller drive utpressing av utsatte forskere så er skadepotensialet stort, understreker Bakke. Marit Egner er institusjonskontakt for Scholars at Risk ved UiO. Hun sier til Uniforum at hun har snakket med SAR-forskerne det gjelder og at flere av dem er bekymret.

I et brev til de berørte forskerne peker UiO på menneskelig svikt som overordnet årsak, og derunder en oppdatering av nettsiden som førte til at det nevnte Excelarket ble flyttet til en mappe som lå offentlig tilgjengelig. I avviksmeldingen til Datatilsynet utdyper det:

«På grunn av ferieavvikling skjedde det et brudd i lokale rutiner.»
– Hvis det skal så lite til for å legge såne sensitive dokumenter tilgjengelig på internett, da tenker jeg at man må se litt på regimet sitt, sier Bakke.

Som svar på kritikken fra Bakke informerer UiO om at Datatilsynet har konkludert med at dette ikke var et alvorlig brudd på personvern og at de har lukket saken.

synet har konkludert med at dette ikke var et alvorlig brudd på personvern og at de har lukket saken.

UiO svarer?

Etter flere forsøk har det ikke lyktes Universitas å få et intervju med personaldirektør Irene Sandlie, men hun svarer på e-post via UiOs pressekontakt. Hun forklarer at personopplysningene ikke ble gitt adgangsbegrensning. Derfor var de søkbare på internett. Feilen ble rettet umiddelbart etter at den ble oppdaget og UiO har gjennomgått sine rutiner og gjort justeringer, forklarer Sandlie i e-posten til Universitas. Hun utdyper:

«Vi vil nå se på hvem som har rettigheter til å publisere på Foransatte-sidene, og hvilket innhold som skal ligge der.»

UiO svarer ikke på hvordan de har arbeidet for å kartlegge hvilke konsekvenser sikkerhetsbruddet kan ha medført berørte parter. De svarer heller ikke på om det finnes ekstra sikkerhetsrutiner knyttet til opplysninger om forskere som jobber ved universitetet gjennom Scholars at Risk.

universitas@universitas.no

STUDENTKJELLEREN HAR LIGGET BRAKK I NÆRMERE ET ÅR: — Et savn blant studentene

Uglebo i mosen: Kristine Adelsten Sandtrøen er nyvalgt leder av Filologisk forening på UiO, og ønsker at studenter på Humanistisk fakultet skal føle tilhørighet.

Studenter mener studiemiljøet på HF er «mindre engasjerende». Nå skal Uglebo gjenreises.

Studentpub

tekst Jostein Fagerland
foto Tuva Skare

– Jeg opplever at mange stopper ved Uglebo-plakatene for å se om det er åpent. Jeg tror det er et tilbud mange savner.

Det forteller den nyvalgte lederen i studentforeningen Filologisk forening, som drifter Uglebo, Kristine Adelsten Sandtrøen når vi møter henne på Georgs kaffebar mandag formiddag.

Det er lenge siden studentforeningen på Humanistisk fakultet (HF) på Universitetet i Oslo har hatt et fungerende styre. Dermed har også kjellerpuben Uglebo i kjelleren på Sophus Bugges hus på Blindern ligget brakk siden høsten 2021. Nå er det imidlertid flere ugler (av det gode slaget) i mosen.

Ville avvikle kjelleravtalen

Nå blir det nemlig liv i baren igjen. 14. september inviterte fakultetet til allmøte for alle studenter på HF som ønsket å engasjere seg i driften av studentkjelleren.

Der var det mange oppmøtte og et stort engasjement for å kick-

starte kjellerpuben igjen, skal vi tro nyvalgt leder Sandtrøen. Filologisk forening skal fortsette driften, og Uglebos fremtid ser lysere ut enn på lenge, ifølge Sandtrøen.

– Det var tydelig at dette var noe mange ønsket å få til. Rett etterpå møttes mange av de interesserte på Uglebo. Der fikk vi besatt alle posisjonene i styret til Filologisk forening, forteller hun.

Hun forteller at 20 frivillige har meldt seg til drift av kjellerpuben.

– Det er jo ingen mennesker på Uglebo nå, så det kan bare gå en vei, sier Sandtrøen, og legger til at puben forhåpentligvis vil være i aktivitet i oktober.

Det var HF som til slutt tok grep for å stable studentbaren på bena.

– Det har definitivt vært et savn for studentene på HF. Vi vet gjennom SHoT (studentenes helse- og trivselsundersøkelse, red. anm) at mange studenter sliter, forteller Studieleder ved HF Julianne Krohn-Hansen på telefon til Universitas.

– Å ha studentkjellere er en av mange faktorer som kan bidra til studenttrivsel og samhold, fortsetter hun.

«Hverken Filologisk forening eller Uglebo har fungerende styre i dag, og det gjør at Filologisk forening ikke klarer å innfri sine forpliktelser om drift av kjelleren», har Krohn-Hansen tidligere uttalt på Humanistisk fakultets hjemmesider.

Videre varslet Krohn-Hansen at fakultetet så seg nødt til å avvikle avtalen med Filologisk forening om drift av kjelleren, dersom et fungerende styre ikke kom på plass.

Mangfoldig gjeng på HF

Det har vært lite med aktivitet på Uglebo i lang tid. Det skyldes blant annet pandemien, forklarer Sandtrøen:

– Særlig for Uglebo fordi det har sammenfalt med et hamskifte i Filologisk forening. Mange som har deltatt lenge sluttet i denne perioden, og det har ikke kommet inn nye. Det har vært vanskelig å rekruttere, opplyser Sandtrøen.

Rekruttering av nye medlemmer og foreningsengasjerte har vært et langvarig problem på Uglebo. I oktober 2021 fortvilte daværende styreleder av kjellerpuben Asa-Jane Stuart-Campbell på grunn av lave medlemstall.

«De nye studentene vet ikke at vi finnes», sa hun til Universitas da.

Vi har et gyldent utgangspunkt med nytt og engasjert styre

Kristine Adelsten Sandtrøen, nyvalgt leder i studentforeningen Filologisk forening

Hun pekte også på at HF-studentene er en spredt masse, sammenligna med studentene på samfunnsvitenskapelige fakultet (SV).

Det merker Sandtrøen også: – Studenter på HF er også en veldig mangfoldig gjeng, og har bare blitt mer mangfoldig slik jeg ser det. Det er ikke nødvendigvis lett å skape en felles tilhørighet blant mange forskjeller.

– Mange folk fra Oslo på U1

Foreningslederen mener studiemiljøet på HF vil dra nytte av en aktiv studentkjeller. Til tross for at foreningen har hanket inn om lag 20 frivillige, er det et lavt tall sammenlignet med kjellerpuben på det samfunnsvitenskapelige fakultetet. De har om lag 350 frivillige, opplyser leder Fredrik Tønnessen til Universitas.

– Jeg har vel inntrykk av at det er mindre aktivitet på HF. I kjelleren på SV, U1, er det jo alltid mye folk for eksempel, forklarer Sandtrøen.

– Men jeg har alltid opplevd at folk på U1 ofte har kjennskap til hverandre fra før, det er mange fra

Oslo der. Da kan det være mer utfordrende å komme inn i miljøet som tilflytter. Men jeg liker meg litt bedre blant flere dialekter, legger hun til.

– Er det flere av dem på Uglebo? – Nei, der er det jo ingen mennesker i det hele tatt, men det er det vi skal endre.

Vi tar turen bort til Humanistisk fakultet for å høre fra hva studentene tenker om saken.

Der finner vi Maren Sagedal og Margrethe Kvalheim, som begge studerer medier og kommunikasjon.

– Vi var faktisk en tur på Uglebo i fjor høst før den stengte, på quiz, minnes de.

De mener at studiemiljøet på HF er mindre engasjert enn andre fakulteter.

– Vi hadde nok følt mer på det om vi hadde vært førsteårsstudenter i år, sier Kvalheim.

– Men det hadde absolutt vært gøy om det hadde skjedd litt mer også her, legger Sagedal til.

universitas@universitas.no

ÉN AV TRE STUDENTER HAR SØNVANSKER: Søvn som stresser

Jenny (21) ligger ofte våken til langt på natt. – Søvn er ofte det som ryker først når man ikke har det bra, sier FHI.

Søvn

tekst Mina Vinje
foto Tuva Skare

Alle har opplevd å ligge og vri seg i sengen fordi man ikke får sove. For de fleste skjer dette heldigvis bare en gang iblant.

For studenten Jenny Natasha Antonsen skjer det derimot flere ganger i uka. Ifølge ferske tall fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) er hun ikke alene. Hele én av tre studenter har symptomer på en insomni-diagnose (se faktaboks). Søvnproblemer er mer utbredt blant studenter enn for jevnaldrende som ikke studerer.

– Noen ganger må jeg skippe forelesning fordi jeg ikke klarer å konsentrere meg. Det er ganske demotiverende. Jeg kaster bort mer tid hvis jeg sitter i en forelesning og ikke klarer å følge med fordi jeg er så trøtt enn om jeg ikke var der i det hele tatt, forteller hun.

En ond sirkel

Antonsen går tredje året på bachelor i offentlig administrasjon og ledelse ved Universitetet i Oslo (UiO). Hun er ikke i tvil om at søvnproblemene påvirker studiehverdagen hennes i stor grad.

Hun kan ligge søvnløs i sengen i flere timer, og sovner ikke før fire-fem tiden på morgenen. Hun har prøvd alle søvnråd. Å drikke te og varm melk, meditere, høre på *white noise*, telle sauer og ulike pusteøvelser er bare noen eksempler.

– Jeg vil sove, men ligger bare i senga og vrir meg frem og tilbake. Ifølge en psykologipodcast jeg hørte, må man prøve å slappe av

og spesielt i stressende eksamensperioder, forteller hun.

Hvis Antonsen får over seks timer søvn, er det mange timer. Studentene som har svart på årets SHoT-undersøkelse oppgir at de sover syv og en halv timer i døgnet i gjennomsnitt. Det er anbefalt å sove mellom syv og åtte timer for voksne.

Erfarer at flere sliter

Taran Bing Lorentzen er leder for SiOs rådgivningstjeneste, som blant annet tilbyr søvnkurs for studenter. Hun bekrefter at søvn er et av temaene som ofte kommer opp når rådgiverne har samtaler med studenter.

– De henvender seg til oss fordi de ikke fungerer i hverdagen: klarer ikke å lese, er trøtte og slitne, har angst, bekymrer seg for mye forskjellig eller har konsentrasjonsproblemer. Søvnproblemer er ofte noe som kommer frem i løpet av samtalen.

For Lorentzen er det også vanskelig si hva som er hovedårsaken til sønnavanskene, men hun trekker frem skjermbruk og stress som mulige årsaker.

Må undersøkes

Det har vært en liten utvikling i studenters søvnproblemer siden 2018, forteller Kari-Jussie Lønning, leder for styringsgruppen for SHoT-undersøkelsen, på telefon til Universitas. I 2021 var tallet oppsiktsvekkende høyt på hele 43 prosent, men dette må ifølge Lønning sees i sammenheng med pandemien.

– Søvnproblemer er utbredt i befolkningen. Det er mange som sliter med å få sove og som sliter med søvnkvaliteten. Det betyr at det er viktig å nå ut med gode råd

Jeg kaster bort mer tid hvis jeg sitter i en forelesning og ikke klarer å følge med, fordi jeg er så trøtt

Jenny Natasha Antonsen (21), student

i hele kroppen, men jeg begynner til og med å overtenke det.

Noen dager, hvis hun først sover godt, må hun sove ut for å ta igjen tapte timer med søvn. Dette fører til at hun må begynne dagen senere enn andre medstudenter.

– Det blir dumt når man starter dagen ved lunsjtider. Man føler man har kastet bort så mye tid. Da vil man og overkompensere, men det er ikke optimalt det heller, fordi da sliter man med å sove igjen.

Søvnproblemene påvirker henne også ulikt i løpet av semesteret,

for gode søvnvaner.

Lønning kan ikke svare på hva som er årsaken til søvnplagene, ettersom undersøkelsen ikke spør om årsakene til søvnplagene.

– Det er mange forhold som kan påvirke god søvnkvalitet. For eksempel bruk av tid på skjerm for leggetid og andre faktorer som trening, rus og alkohol. Dette må vi utforske nærmere.

Det hun derimot er sikker på, er at søvn og søvnkvalitet er viktig både for den psykiske og fysiske helsen, slik forskning vi-

Trøtt: Jenny Natasha Antonsen (21) er en av mange studenter som sliter med søvn. Det går utover både studier og psyken.

ser – og at årsakene til studenters søvnplager bør bli undersøkt mer fremover.

Seniorforsker, søvnforsker i Folkehelseinstituttet, og en av forskerne bak SHoT, Børge Sivertsen, trekker i likhet med Lønning frem bruk av skjerm og sosiale medier som mulige årsaker til søvnplagene. SHoT-undersøkelsen viser også at litt over halvparten av studentene anser seg selv som avhengige av sosiale medier, og at gjennomsnittsstudenten bruker syv timer på skjerm daglig. I tillegg nevner Sivertsen stress:

– Søvnplager henger ofte sammen med stress, som jo er et økende problem i denne gruppen. Vi ser også at søvn er det som ryker først når man ikke har det bra, sier han.

universitas@universitas.no

Søvntrøbbel

- + En av tre studenter (34 prosent) oppfyller de formelle kriteriene for en insomni-diagnose i årets undersøkelse.
- + Studenter sover i gjennomsnitt syv og en halv time i døgnet.
- + Kvinnelige studenter viser langt høyere sannsynlighet for insomni enn de mannlige studentene.
- + Kriterier for insomni er innsovningsvansker eller oppvåkingsvansker, i tillegg til tretthet og søvnighet på dagtid. Plagene skal være til stede minst tre dager i uken og ha en varighet på minst tre måneder.
- + Tallene er hentet fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse. Undersøkelsen gjennomføres av Folkehelseinstituttet på oppdrag fra studentsamskipnadene SiO, Sammen og Sit.
- + Undersøkelsen har blitt gjort hvert fjerde år siden 2010, med en ekstra rapport i 2021 i forbindelse med koronapandemien.

VERKSTEDENE PÅ AHO STENGER FOR DE FLESTE STUDENTENE KL 16:

Tregt i maskineriet

Stort og stengt: Håkon Skorge og Frida Tørring står i verkstedet på Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, som stenger etter skoletid. – Utdfordringen er at vi har ikke tilgang på verkstedene, sier Skorge.

Designstudenter fortviler over dårlig tilgang på verkstedene på AHO etter skoletid. Nå etterlyser de imøtekommelse og løsninger fra ledelsen.

Verksted

tekst Frøydís Vangsøy
foto Sander Solberg Øren

– Å ikke være nok på verkstedet har en reell konsekvens for utdanningen vår. Det hemmer kvaliteten.

Det sier designstudent Frida Tørring (28). Hun og medstudent Håkon Skorge (34) har nettopp påbegynt tredje året på den femårige designlinja på Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO).

Nå fortviler de imidlertid over kvaliteten på utdanningen. De tar med Universitas på en liten omvisning i verkstedssalene. Klokket er 13:08, og om drøye tre timer stenger disse rommene.

Du må kunne dine materialer

Åpningstidene på verkstedene er mellom 8.30-15:45 hver dag. Da må alle studenter som ikke er i sine siste to år av graden, altså masterstudentene, forlate verkstedene.

Utover åpningstidene er det tilgjengelig et lettverksted med hva studentene beskriver som «få og enkle maskiner», blant annet til å skjære til materialer. Verken skruer, spikere eller andre materialer fås kjøpt på lettverkstedet etter skoletid. Studenten må ta til takke med å vente til verkstedet åpner igjen dagen etter, forklarer Tørring. De mener situasjonen ikke er ideell.

– Hvis man ikke har inngående kjennskap til materialer og hvor-

dan de oppfører seg når man behandler dem på ulike måter, er det vanskelig å designe noe som helst med det materialet, sier Tørring.

Det er ikke bare på eget initiativ studentene søker til verkstedssalene etter skoledagen er over. Skorge forteller at man blir oppfordret til å gjøre egne prosjekter ved siden av studiet, og at man bør benytte seg av verkstedene så mye som mulig. Det første året på AHO hadde skolen satt av ekstra tid slik at de skulle lære seg å bruke maskiner. Men da korona gjorde sitt inntog uteble maskinopplæringen for deres kull.

– Alle ansatte sier det: Bruk masse tid på verkstedene, da blir dere gode med materialer og det hjelper dere til å bli gode designere! Men så er jo utfordringen at vi har ikke tilgang på verkstedene, sier Skorge.

Han eksemplifiserer med periodene hvor de ikke har fag som krever bruk av verkstedet.

– I hele fjor satt vi for eksem-

pel med et mer teoretisk fag som heter Tjenestedesign, og det er selvfølgelig spennende, men du bruker ikke verkstedene mye.

Klokket 16 var de ferdige for dagen, men da var verkstedet allerede stengt. De spør seg selv hvordan de skal få tid til å øve på maskiner og forskjellige materialer, så ofte som de blir anbefalt:

– Jeg elsker å være på verkstedet, og det er det vi har lyst til å få frem, men hvis jeg ikke får tid til det, hva skal jeg gjøre da? sier Skorge, før han legger til:

– Og jeg er der gjerne på kveldstid!

En sirkel av spenn

Tørring og Skorge har tatt opp verkstedenes åpningstider med både ledelsen og styret, men de opplever at «alle peker på hverandre».

– Går du til foreleserne, sier de at verkstedmesterne sier at vi ikke får lov, mens verkstedmesterne sier at de ikke har penger, institut-

tet sier at de ikke har penger, og styret sier at de ikke har penger, sier Tørring.

Hun sier ledelsen begrunner det med at bemanningsplanen ikke lar verkstedsmesterne jobbe kveld, eller at det ikke er nok penger på bok. Hun savner likevel at de ser på løsninger.

– For ikke å nevne det at å ikke være nok på verkstedet har en reell konsekvens for utdanningen vår. Det hemmer kvaliteten på utdanningen, sier Tørring.

Studentene mener at de ikke er de eneste på høgskolen som opplever dette, og sier det har blitt en liten snakkis.

– Vi opplever at vi sitter og murrer om det blant studentene, men når vi sier fra videre til ledelsen, blir det ikke tatt på alvor, sier Tørring.

– Til slutt sitter man igjen og blir litt rådvill. I fjor satt jeg i studentutvalget, så da hadde jeg enda flere muligheter til å ta det opp videre, men du får et nei hver gang,

Puss puss: Kunnskap om materialer er en forutsening for å jobbe med design, forteller Skorge.

sier Tørring.

De har også fått høre lignende erfaringer fra forelesere og verkstedmestere, og har inntrykk av at de også er oppgitt av situasjonen.

– De ønsker jo ikke at vi skal få en dårlig utdanning. De gjør så godt de kan, men jeg skjønner at de mister motet de også, sier hun.

I 2020 fikk AHO godkjent søknaden om flere studieplasser til linja for design, og gikk fra 30 til 60 designstudenter. Arkitektur har også 60 studieplasser hvert år, mens landskapsarkitektur har 30. Skorge mener det er bra at skolen åpner for at flere får skoleplass. Likevel frykter han det kan føre til større plassmangel. Med dobbelt så mange studenter, skulle han sett at tidene for verkstedene ble utvidet.

– Jeg tenker sånn: Dobbelt så mange studenter, dobbelt så stort verksted og dobbelt så mange verkstedmestere. Det kan selvfølgelig ikke bli helt sånn, men jeg tenker at det burde være det man kan se for seg når man dobler antallet. Man kan i hvert fall gjøre noe, sier han.

AHO svarer

«Det er alltid ønske om større plass, og verkstedene på AHO er

ikke noe unntak.» Det skriver seksjonssjef for utdanning, forskning og formidling på AHO Ulrika Herlofsen i en e-post til Universitas. Hun understreker at de har flere verksteder som skal ivareta mange fagretninger.

«De er knyttet til både arkitektur, design og landskapsarkitektur. Det betyr at verkstedene har en maskinpark som både er avansert og krever sakkyndig håndtering slik at skader unngås», skriver hun.

Derfor har de valgt å ha åpningstider som samsvarer med de ansattes arbeidstid. Hun begrunner det med at det alltid skal være faglig tilstedeværelse for å kunne «bistå og sikre studentenes sikkerhet og ivareta HMS-regelverket på verkstedene».

Herlofsen og AHO er forelagt kritikken fra studentene om at dårlig tilgang på verksteder fører til dårligere kvalitet på utdanningen. Dette svarer de ikke på.

Videre skriver Herlofsen at det jobbes med en campusplan sammen med Statsbygg for å se på utvidelser og mulige tilbygg på campus for å sikre bedre undervisningsplass.

universitas@universitas.no

Når vi sier fra videre til ledelsen, blir det ikke tatt på alvor

Frida Tørring, student

Slipp meg inn: Ifølge studentene oppfordres de til å leke seg i verkstedene. – Men hvis jeg ikke får tid til det, hva skal jeg gjøre da? fortviler Skorge.

Forening i finansieringstrøbbel

Studentbaren Escape ved Institutt for Informatikk slet lenge med en skakkjørt økonomi. Nå er de i dialog med Skatteetaten.

Oppvask: Kjellermogul Dag Sommer er fornøyd med den interne oppvaskrunden.

Luksusfellen

tekst Axel H. Segelcke
foto Tuva Skare

– At utskiftninger i studentforeninger kan skape kompetansekroll, er noe de fleste studentbarer kan oppleve, sier Dag Sommer, nåværende Kjellermogul i studentbaren på institutt for informatikk (Ifi) på UiO, Escape.

Puben fikk merke konsekvensene av å overta et uoversiktlig regnskapssystem da de i 2020 startet arbeidet med å grave seg ut av et finansielt etterslep med røtter helt tilbake til 2017.

Siden våren 2022 har puben vært i dialog med regnskapsfører og Skatteetaten for å få alle detaljer på bordet, før de kan starte en eventuell nedbetalingsplan.

Vi ønsker å være en forening som kan stå på egne ben

Dag Sommer (22), Kjellermogul ved Escape studentbar

– Vi vet jo ikke nødvendigvis alle tall heller, men jobber tett med regnskapsfører og Skatteetaten for å estimere og finne ut hvordan et gammelt regnskap kan nøstes opp, sier Sommer når Universitas møter ham på kjellerpuben.

Han understreker at kjellerpuben på Ifi har vært åpne med skatteetaten hele veien, og ønsker å være ærlige med hva de driver med for å få alle detaljene på bordet.

Kjellermogulen vil ikke svare konkret på hvor mye baren per dags dato skylder i utestående betalinger, men påpeker at de fokuserer på åpenhet i dialogen med Skatteetaten.

– Vi har nå en økonomigruppe som står på og gjør mye bra arbeid for å rydde opp. Både for å få alle kortene på bordet og riktig regnskapsføring fremover.

Måtte ta grep

Da samfunnet åpnet opp igjen etter en lang periode med koronastengte dører, ble det tydelig for barledelsen at grep måtte tas. De hadde lenge vært avhengige av enkeltpersoners kompetanse i driften, og vært for dårlige til å overføre kunnskap til arvtakere i kjellerpuben.

Puben har nå kommet seg ut av

tem. Det bar preg av for mange manuelle rutiner som lett skapte kluss i regnskapsføringen.

Med et nytt system på plass ser han fremover mot en enklere administrering av baren.

– Vi ønsker å være en forening som kan stå på egne ben. Uten å være avhengig av studenter som ikke studerer her lengre. Vi vil være holdbare i det lange løp, legger Kjellermogulen til.

I tillegg til å være lettere å drifte, vil det nye kassasystemet spare puben for flere utgifter.

– Regnskapet er mer oversiktlig og systemet er billigere i drift. Cyb (Cybernetisk Selskab) nå om dagen er en ren solskinnshistorie. Vi har bygget opp utrolig mye bra innad i foreningen nå.

Vil ikke merkes blant kundene

Ifølge lederen i Cybernetisk Selskab, foreningen som driver Escape, Peter Petersen-Øverleir er det økonomiske etterslepet per dags dato enda ikke ferdig kartlagt.

Men han ønsker likevel å berolige alle øltørste kunder hos Escape. I en e-post til Universitas skriver Petersen-Øverleir at situasjonen verken har eller vil utløse noe prisstigning blant barens mest populære produkter.

«Den økonomiske situasjonen er god nok til at vi ikke har økt prisene på de mest solgte varene våre på flere år», forsikrer Petersen-Øverleir.

universitas@universitas.no

Søker intervjuere til studie om verdsetting av helse

På vegne av Folkehelseinstituttet og forskningssenteret ved Akershus Universitetssykehus gjennomfører Maths in Health en nasjonal forskningsstudie om verdsetting av helse. Vi søker 10 intervjuere som kan jobbe fleksibelt i perioden oktober til desember 2022.

- Intervju tar 40-60 minutter
- Intervju gjøres hovedsakelig gjennom Zoom
- **Honorar per intervju kr 350**
- Lønnet rekruttering av deltakere
- Fleksibel arbeidstid
- 50-150 intervju per intervjuer
- Lønnet opplæring

Dine egenskaper

- Trygg på å snakke med fremmede
- Systematisk under og rundt intervjuer
- Kommuniserer godt på norsk
- Erfaring med strukturerte intervjuer eller liknende er en fordel, men ikke et krav.

Hvordan bli involvert

Mer info på www.mathsinhealth.com/verdsetting scan QR-koden →

For spørsmål: verdsetting@mathsinhealth.com eller telefon 40220366

Maths in
Health

LINJEFORENINGER ARRANGERER JENTE- OG GUTTEKVELDER: — Heng med i samtiden

Helt bak mål: - Sigurd Braathen Dalen har liten forståelse for prioriteringen av egne kvelder for gutter og jenter.

Viktig tiltak: Mathilde Verne mener egne kvelder er godt tiltak for å motvirke frafall.

vitenskapelige ansatte på fag som fysikk og teknologi.

Kjønnsbalanse på dagsorden

19 prosent av ansatte på professornivå på matematisk-naturvitenskapelig fakultet er kvinner. På studentnivå er 40 prosent kvinner. Det viser rapporten «Kjønnsbalanse og likestilling ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet» fra 2018, som fakultetet hadde samarbeidet med Senter for tverrfaglig kjønnsforskning om.

Verne peker på flere eksempler der ujevn kjønnsbalanse belyses. Seminarene «Gutter og livsvitenenskap» og «Jenter og teknologi» er noen av eksemplene.

– Når det er betydelig færre av et kjønn, føler man seg mindre til rette, man blir med ett mer utsatt for å føle seg utenfor. Man føler man ikke er flink nok, forteller hun.

– *Opplever du at slike tiltak fungerer?*

– Det er vanskelig å si noe basert, men for min del har det hjulpet. Det har gjort meg bedre kjent med andre og gitt meg mer relaterbare rollemodeller.

Universitas har spurt Proton om praktiseringen av guttekveld. De ønsker ikke å uttale seg.

Dalen synes Verne har gode poenger. Også han mener at vi trenger tiltak for å jevne ut kjønnsbalansen i ulike fag i akademien, på studentnivå som på professornivå.

– Men en linjeforening skal ha ansvaret for det sosiale, der medlemmene er menn, kvinner og ikke-binære.

Selv om dette bare gjelder én kveld i semesteret, er det ikke på linjeforeningene det står og faller på, mener Sigurd.

– For dem skal inkludering av alle alltid stå først.

universitas@universitas.no

Når jeg prater med folk om det, er de enige at dette høres merkelig ut

Sigurd Braathen Dalen (23), student

Studentene på kjemisk institutt har både gutta- og jentekvelder. Kan belyse utfordringer med skeiv kjønnsfordeling, mener student Mathilde Verne.

Gutta- og jentestemning

tekst Magnus Grundstad
foto Ida Neerbye

– Vi har kommet lenger enn som så i 2022. Jeg ble skuffet da jeg så at de har begynt med slike kvelder igjen. Vi må henge med i samtiden.

Det sier kjemi og biokjemistudent Sigurd Braathen Dalen om jente- og guttekveldene på kjemisk institutt, som arrangeres ved semesterstart.

I 2020 meldte han seg inn i Proton, linjeforeningen for kjemi og biokjemi. Han ønsket å bli nestleder, men på dagsorden stod jente- og guttekveld. Dette satte han spørsmålsteget ved, men ifølge ham møtte han motstand. Som svar fikk han at dette er noe de har praktisert siden 2016.

Det ble ikke arrangert guttekvelder mens Dalen var nestleder, og han sier de øvrige medlemmene hadde forståelse for hans syn.

– Vi trenger ikke separerte kvelder. Vi hadde heller en spillkveld sammen, sier han.

Kommet lenger i 2022

Han syntes det var hårreisende da. Like hårreisende synes han at det er nå. I høst så han en plakat som reklamerte for jentekveld. Jentekvelden blir arrangert av Menageriet, linjeforeningen til

materialvitenskap for energi- og nanovitenskap, som også samarbeider tett med Proton om slike kvelder.

Dalen reagerer på at foreningene deler grupper basert på kjønn.

– Det er i seg selv feil. Jeg går i klasse med både jenter og gutter – og ikke-binære.

– *Er det flere du har snakket med som reagerer?*

– Det er ingen jeg har snakket med som har reagert like markant som meg, men når jeg prater med folk om det, er de enige at dette høres merkelig ut, påstår han.

Tiltak for nettverksbygging

Mathilde Verne (23) er tidligere aktiv i Menageriet og har arrangert flere jentekvelder tidligere. Hun har forståelse for at det kan fremstå rart, men mener allikevel at det finnes gode grunner for å dele inn kveldene etter kjønn.

– Kvinner faller tydeligere fra i nivåene oppover i akademien.

For at flere skulle velge disse fagene og heller ikke droppe ut, mente styret i Menageriet at tiltak for nettverksbygging kunne hjelpe. Kveldene skulle fungere som tiltak for å få flere kvinner til å bli lengre i energi- og nanovitenskap, forklarer Verne.

Tanken var også at egne jentekvelder kunne være til hjelp for å belyse utfordringen med skjev kjønnsfordeling, spesielt hos de

Urpremiere på Vega Scene 24. september

ROBIN FALLER

av Rolf Kristian Larsen

180 Kr for deg mellom 18 - 28 år // vegascene.no

EN TEATERFORESTILLING MED MUSIKK AV BENDIK HÆK
BASERT PÅ ORIGINALMUSIKKEN TIL CEZINANDO

MER LØNN GIR TREKK I STIPEND:

– Studenter straffes dobbelt

Nærmere fulltid: På en måned bruker Victoria (25) mellom 90-150 timer på deltidsjobben. Det ser hun som en nødvendighet gitt hennes faste utgifter.

Victoria (25) jobber opp til 150 timer i måneden for å få økonomien til å gå rundt. Bystyrerepresentant Henrik Dahl Jakobsen (Ap) mener studenter straffes dobbelt når de trekkes i stipend av å jobbe mer.

Inntektsgrense

tekst Aurora Djupvik Archer
foto Ida Slåtto Neerbye

– Akkurat nå handler det om at ting skal gå rundt her og nå.

Det sier bachelorstudent i kultur og kommunikasjon ved UiO Victoria Thorbjørnsen (25). Hun bruker mye tid på deltidsjobben hun har ved siden av studiene. Som resultat tjener hun mer enn grensa Lånekassen har satt for årlig inntekt, før man får mindre av studiestøtten omgjort til stipend. Per i dag er grensa på 199 591 kroner. Thorbjørnsen har så langt i september tjent mer enn inntektsgrensa tillater. Hun anslår å overstige den med 70 000 før året er omme.

I årene før hun ble student jobbet hun fulltid og kom seg inn på boligmarkedet. Nå har hun faste utgifter på 15 000 kroner kun fra boliglånet og strømregninger.

For hver krone hun går over inntektsgrensen, vil en lavere andel av den månedlige studiestøtten gjøres om til stipend. Det gir ikke utslag her og nå, men etter endte studier i form av et høyere studielån enn hun hadde sett for seg.

– Alt herfra og ut kommer til å svi en gang i fremtiden, sier hun om konsekvensene av å bli trukket i stipend.

Romantisert fattigdom

Thorbjørnsen stiller seg kritisk til inntektsgrensa og opplever at studenttilværelsen med knekkebrød og nudler ofte romantiseres. Hun har klare forventninger til årets statsbudsjett, og mener én av ting er nødt til å skje.

– Enten må vi få mer i studiestøtte eller så må inntektsgrensa opp. Det er veldig rart at det forventes at vi skal fortsette å leve på den samme lave inntekten, når alt av priser i samfunnet går opp, legger hun til.

Om hun skulle ha bestemt seg for å komme under inntektsgrensa, måtte hun ha gått drastisk til verks, og til nøds flyttet hjem til foreldrene resten av året, sier hun.

– Hva har det å si for studenter generelt om grensa hadde vært høyere?

– Det hadde fjernet et ekstra stressmoment for en student med dårlig råd fra før, som i tillegg må strese over fremtidige utgifter.

Thorbjørnsen mener signalene fra politikerne er forvirrende.

– De sier både «stå på» og «gjør

Vanskelig balanse

Elisabeth Orøy (25) har også opplevd å tjene over Lånekassens inntektsgrensa. På slutten av sitt første år som student fikk hun et jobbtilbud hun ikke kunne si nei til. Det endte med at hun de to neste årene oversteg Lånekassens inntektsgrensa og ble trukket i stipend. På grunn av uforutsette ting

igjen for å yte. Man blir i hvertfall ikke straffa, sier hun.

Orøy ser mørkt på konsekvensene hvis dagens situasjon ikke endres.

– Det vil nærmest bli et privilegium å studere. Til slutt er det kun de som har økonomisk støtte hjemmefra som i realiteten får til å studere. Det er veldig trist.

– Studenter straffes dobbelt

– De med god råd slipper unna fordi de får støtte hjemmefra og beholder stipendet, mens andre må jobbe og blir straffet for at de må det.

Det mener sykepleiestudent og bystyrerepresentant for Arbeiderpartiet Henrik Dahl Jacobsen (25) er det uheldige resultatet av dagens inntektsgrensa. Han uttaler seg for anledningen som privatperson. Han mener en inntektsgrensa på under 200 000 kroner er for lavt og at det straffer studenter dobbelt for å jobbe ved siden av studier og stiller krav til eget parti i regjering.

– Man skal ikke måtte jobbe så mye ved siden av studier, men akkurat nå er det realiteten, og da skal man ikke straffes for det, mener Jacobsen.

– Det skal ikke være sånn at du som student med dårlig råd skal vurdere om du bør takke ja til en vakt fordi du taper mer på det, legger han til.

Enten må vi få mer i studiestøtte eller så må inntektsgrensa opp

Victoria Thorbjørnsen (25), student i kultur og kommunikasjon ved UiO

det du kan», men også «ikke jobb for mye».

Hun tror ikke en høyere inntektsgrensa hadde ført til at studenter hadde jobbet veldig mye mer enn det de gjør nå, men at det hadde hjulpet dem som har lyst til å jobbe for å for eksempel kunne komme seg inn på boligmarkedet etter studiene.

Nå gruer hun seg til høye strømregninger som sammentreffer med eksamensperioden hvor hun jobber mindre, og får mindre å rutte med. Hun ser ikke bort ifra at hun kan måtte ta en telefon hjem.

som har skjedd i livet hennes, har hun sett seg nødt til å jobbe mye for å dekke store helseutgifter. Det gikk utover hennes studieprogresjon, og hun har ikke fullført bachelorgraden hun begynte på i 2019.

– Jeg har følt meg tvunget til å gå ned til deltidsstudier for å overleve, for å tjene nok, sier hun.

Hun synes det å tjene rett under inntektsgrensa ikke er nok til å leve et anstendig liv og til å dekke uforutsette inntekter. Orøy mener inntektsgrensa burde økes til 300 000 kroner.

– For mange vil innsatsen være den samme, men man får mer

«Dette går hardest utover studenter i Oslo mener han, ettersom inntektsgrensa ikke tar innover seg hverken prisstigning eller store variasjoner i leiemarkedene rundt om i landet. Jakobsen håper en økning i inntektsgrensen er noe som kan tas hensyn til i årets statsbudsjett.

I august skrev Universitas flere saker om studiestøtten i forbindelse med prisøkningene som har preget nyhetsbildet den siste tiden. Da dempet statssekretær Oddmund Løkensgard Hoel forventningene til en økning av studiestøtta, og sa at studenter lever i en livssituasjon der de har frihet til å innrette privatøkonomien sin.

I en annen sak av Universitas, svarer samme statssekretær at utdanningsstøtta legger opp til at studenter skal jobbe ved siden av studiene. Dette har Jakobsen fått med seg.

– Ola Borten Moe (forsknings- og høyere utdanningsminister, red. anm.) mener jo at det er bra at studentene jobber ved siden av. Hvis man skal ta det på alvor burde det ha en praktisk betydning i politikken som legges frem.

I likhet med Orøy er han tydelig på at en økt inntektsgrense er

en kortsiktig løsning og at den langsiktige løsningen er å øke studiestøtten.

«Romslig grense»

«Dagens inntektsgrense på cirka 200 000 er romslig for en vanlig heltidsstudent», skriver politisk rådgiver i Kunnskapsdepartementet Signe Bjotveit i en e-post til Universitas.

Hun betegner nivået på dagens inntektsgrense som hensiktsmessig og mener den sikrer en balanse mellom deltidsjobb og studier.

«Inntektsgrensen er i utgangspunktet satt likt for alle, uavhengig av hvor inntekten kommer fra, og hva slags bakgrunn den enkelte har», skriver hun.

Bjotveit mener valget om arbeidsmengde ved siden av studiene er opp til hver enkelt, og mener det er bra at studenter får erfaring på arbeidsmarkedet. Hun skriver videre:

«Vi ser positivt på at studenter får viktig erfaring på arbeidsmarkedet, og blir bedre rustet for arbeidslivet som venter etter studiene».

«Utdanningsstøtten er lagt opp slik at den gir studentene muligheten til å arbeide ved siden av

studiene. Samtidig bør det være en god balanse mellom studieinnsats og tid brukt på arbeid, noe de aller fleste studenter ser ut til å få til», fortsetter Bjotveit og påpeker at det i dag er høy etterspørsel etter arbeidskraft.

«Hvor mener dagens regjering at inntektsgrensa bør gå?»

«Formålet med utdanningsstøtteordningene er å bidra til å fjerne ulikhet på tvers av samfunnet. Behovsprøving av stipend mot inntekt, formue og trygde- og pensjonsytelser er derfor et viktig fordelingspolitisk virkemiddel», avslutter hun.

universitas@universitas.no

Lånkassens inntektsgrense

+ I 2022 er grensen 199 591 kroner når du får stipend og lån hele året.

+ Når du tjener over grensa blir stipendet gradvis redusert etter hvor høy inntekt du har.

+ Stipend 128 887 + inntekt 199 591 (før skatt) = 328 478, cirka 278 478 etter skatt.

Kilde: Lånkassen

Uheldig resultat: Henrik Dahl Jakobsen (25) mener den lave inntektsgrensa gir et uheldig resultat spesielt for studenter i Oslo.

Tilbudsguiden

AVIS

Da Dagsavisen

Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

FRISØR

HAB
HAIR AKER BRYGGE

Dyktige frisører med lidenskap for faget

- 20% studentrabatt på klipp, farge, foliestriper.
- 10% studentrabatt på Balayage, Foilayage, keratinbehandling

hairakerbrygge.no/studentrabatt
Tlf 22 83 07 24

TEATER

INTRO TIL
IMPRO

dagskurs & helgekurs

DROP-IN

tirsdager @ VULKAN

...og enda mer moro på

toyenimpro.no

Er du Yngda?

TILBUDSGUIDEN

FOR
STUDENTER
I OSLO

BOKHANDEL

EVENT.

DJ Booking Norge AS
Hasleveien 28A
0571 Oslo

djb@djb.no
Tlf: 90 53 29 29
DJ og artister: www.djb.no
Lyd og lys: www.123lyd.no

10% studentrabatt på leie av lyd- og lysprodukter fra 123lyd.no

DJ til ditt studentparty/samling fra djb.no

Spesialsydde løsninger som passer ditt budsjett.

SPA OG MASSASJE

BARE FLYT

Majorstuen:
Holmboes gate 1, 0357 Oslo
Sagene:
Stockfleths gate 51, 0461 Oslo

www.bareflyt.no
21 38 94 89

Fast studenttilbud på floating mandag-torsdag 12-16.30

Studenttilbud på Bare Flyt Yoga 500kr i mnd med 6 mnd bindingstid.

KULTUR

Victoria
NASJONAL JAZZSCENE
10 ÅR I EGET HUS

Opplev verdens beste samtidsjazz på Victoria, en ombygget kino i Oslo sentrum.

Vi har rimelige sesongkort for studenter som også gir rabatt i Baren. Vår serie Uhørt! på onsdager har gratis inngang.

nasjonaljazzscene.no
Karl Johans gate 35

KINO

TILBUDSGUIDEN

FOR
STUDENTER
I OSLO

UTENRIKS

Dystopisk

Bolsonaro står i veien for Brasils kvinnekamp

Sivilingeniør Mariana Silva (25).

Fake news, beskyldninger om folkemord og homofobiske uttalelser – brasiliansk politikk koker de siste ukene før valget.

Presidentvalg i Brasil

Tekst Eline Ruud Kristiansen

– Det er et ekstremt polarisert valg, jeg er redd det kan bli enda mer voldelig enn det allerede har vært, forklarer den brasilianske studenten Henrique Do Amaral (24).

Do Amaral er en av tre unge brasilianere som Universitas har snakket med på facetime, for å høre deres meninger om det kommende presidentvalget. De to kandidatene som leder meningsmålingene er den korrupsjonsdømte eks-presidenten Luiz Inácio «Lula» da Silva (PT) og den kontroversielle nåværende presidenten Jair Bolsonaro (PL). Også i 2018 var det disse to det brasilianske folk måtte velge mellom, og Lula så lenge ut til å vinne.

– Folk flest hadde gode minner etter Lulas forrige presidentperiode. Han gjorde mye for fattige med sosiale ordninger, sier Do Amaral.

Alt endret seg da Lula ble arrestert for korrupsjon og fengslet. Bolsonaro gikk av med seieren, og flere mistet tillit til Lula. Det er likevel en faktor som gjør at Bolsonaros popularitet har sunket betraktelig de siste årene, til og med blant hans tidligere supportere, nemlig hans håndtering av koronapandemien.

Arrene etter pandemien

Med over en halv million døde under koronapandemien anklages Bolsonaro for å ikke ha gjort nok. I oktober 2021 publiserte en gruppe brasilianske senatorer en rapport der de mente Bolsonaro burde straffes for «forbrytelser mot menneskeheten».

– I stedet for å vaksinere de i risikogruppene, bestemte regjeringen seg for å ha en kampanje mot vaksiner, forklarer Do Amaral.

– Bolsonaro tok ikke pandemien alvorlig, og folket lyttet til ham. Selv om det ikke har gått lang tid, virker det som at ansvaret er glemt, legger han til.

En som er uenig i dette er juss- og statsvitenskapstudent Pedro Galuppo (19). Han studerer i Brasilia, og skal stemme på Bolsonaro ved det kommende valget.

– Bolsonaro er ikke perfekt, men jeg synes ikke pandemien er grunn nok til å ikke velge ham på nytt.

Han mener Brasil ikke kan sammenlignes med europeiske land.

– Mange mener vi burde hatt strengere restriksjoner og nedstenging, men de fattige her er avhengige av å jobbe for å spise. Det er for eksempel ikke mulig for alle å ha hjemmekontor, påpeker han.

Bolsonaro skapte overskrifter verden rundt da han sa at koronaviruset ikke var noe å være redd for, men Galuppo tror ikke han mente det så bokstavelig som nyhetene fikk det til å virke.

– Jeg tror han sa det for å unngå unødvendig panikk.

Lei av manssjåvinisme: Sivilingeniøren Mariana Silva (25) unngår å si høyt at hun skal stemme på Lula, i frykt for reaksjoner fra familie og venner som er Bolsonaro-tilhengere.

FOTO: PRIVAT

«Trump of the tropics»

Galuppo innrømmer at Bolsonaro har hatt problematiske uttalelser, men synes ikke dette er relevant. Han er lei av at han svartmales i de utenlandske mediene.

– Det er komisk hvordan Bolsonaro omtales som «Trump of the tropics». Utenlandske medier har ingen forståelse for hva som skjer i Brasil. Vi er ikke et latinamerikansk USA, som mange vil si.

Religion er en av hovedgrunnene til at Galuppo stemmer Bolsonaro.

– Jeg liker at den konservative bevegelsen fokuserer på å ta vare på kristne verdier. Konservatismen plasserer Brasil som del av den vestlige sivilisasjon, og den inspirerer mange flere til å leve et «intellektuelt liv», med fokus på klassisk filosofi, litteratur og kunst. Det er ikke noe man skulle forvente av et land som Brasil, i Latin-Amerika.

Galuppo tror Bolsonaros direkte væremåte gjør ham mer folkelig og populær.

– Selv om Bolsonaros meninger fornærmer mange, er han ikke det monsteret som mange fremstiller han som. Mange homofile, svarte og feminister stemmer på ham. Bildet media gir er ofte for svart-hvitt.

Abortloven er «crap»

En brannfakkell blant både venstre- og høyresiden i Brasil er abortpolitikken. Mens Bolsonaro ønsker å fortsette dagens abortforbud, er Lula åpen for endring.

– Jeg mener abort er drap, sier Galuppo, og er glad for at landets konservative parti støtter dette synet.

Sivilingeniøren Mariana Silva (25) har på sin side fått nok av Bolsonaros retorikk.

Håp for venstresiden: Statsviter Henrique Do Amaral finnes andre interessante kandidater enn Lula og Bolsonaro.

Konservatismen står landet, og selv med korrupte systemet

Henrique

stemning

Jeg liker at den konservative bevegelsen fokuserer på å ta vare på kristne verdier

Juss- og statsvitenskapsstudent Pablo Galuppo (19).

KONSERVATIV: Pablo Galuppo (19) er ikke i tvil om at Bolsonaro skal få hans stemme. Her er han i en øvelsesrettssak under jusstudiet.

FOTO: PRIVAT

– Bolsonaro står i veien for kvinnekampen her til lands! Abortloven nå er *crap*, sier Silva.

– Man kan kun gjennomføre lovlig abort ved fare for liv eller voldtekt, men dette er ikke alltid lett å bevise.

Resultatet er at mange drar på ulovlige klinikker, som er en alvorlig helsefare. Rundt 200 kvinner dør hvert år i Brasil som følge av ulovlige aborter.

– Folk flest forstår ikke hvorfor vi trenger feminisme, og Bolsonaro gjør ikke saken noe bedre med sine mannsjævnistiske uttalelser. For eksempel sa han til politikeren Maria do Rosario at hun var for stygg til å bli voldtatt av ham. Han uttalte også under en TV-opptreden at han heller vil ha en død sønn enn en homofil sønn.

Silva kan ikke forstå at kvinner er blant Bolsonaros velgere.

– Jeg håper virkelig folk innser hvor avskyelige holdningene hans er, sier hun.

De mulige utfallene

Selv om Silva skal stemme på Lula, mener hun heller ikke at Lula er en ideell kandidat.

– Brasiliansk politikk er så korrupt at man faktisk må stemme på den som er «minst korrupt». Selv om Lula også er involvert i korrupsjon, er han bedre enn Bolsonaro.

Do Amaral er en av de som fortsatt er usikker på hvem han skal stemme på.

– Mange tror Brasil kun har Bolsonaro og Lula å velge mellom, men det er ikke hele bildet. Vi har mange mindre partier med gode kandidater, men disse blir dessverre ofte usynlige. Jeg liker godt Sofia Manzano, representanten for kommunistpartiet, sier han.

Han har fortsatt litt tid på å bestemme seg.

– Lula er mer strategisk siden det kan hjelpe til å unngå en valgrunde nummer to, og dermed forhindre mer vold. Men ideologisk er jeg mer enig med kommunistpartiets representant. Konservatismen står sterkt i dette landet, og selv med Lula vil ikke det korrupte systemet kunne endres helt.

Ifølge Do Amaral er det dessuten flere som frykter at Bolsonaro ikke vil akseptere et hypotetisk tap.

– I Brasil har dette hendt før. Vi hadde et militærdiktatur fra 1964-1984, forteller Silva og fortsetter.

– Jeg tror det er grunn til bekymring siden både Bolsonaro og mange av hans ministre har bakgrunn fra militæret.

Bolsonaro-supporteren Galuppo tviler på at den sittende presidenten har nok støtte til å gjennomføre et statskupp.

– Selv om noen idealiserer militærregimet, tror jeg ikke det er grunn til bekymring. Jeg frykter heller at Bolsonaro kan bli fengslet, noe som kanskje fører til voldelige protester.

Håp for fremtiden

Valget nærmer seg med stormskritt, og verdens aviser prøver å gi et best mulig bilde på Brasils politiske situasjon.

– Vi har potensiale til å bli et langt bedre land, men politikerne gjør alt verre, sier Silva.

Hun er lei av at andre land kun fokuserer på det negative med Brasil.

– Jeg tror Lula gradvis vil lede oss riktig vei. Hvis vi ikke har håp, er alt tapt.

universitas@universitas.no

Presidentvalget i Brasil 2022

- + 2. oktober avholdes første runde av Brasils presidentvalg.
- + Dersom en av kandidatene mottar mer enn 50% av stemmene i første runde, vil vedkommende bli valgt til ny president.
- + Hvis ingen av kandidatene oppnår dette, vil de to kandidatene med flest stemmer delta i en ny valgrunde, der den med flest stemmer vinner valget.
- + 30. oktober avholdes andre runde – dersom dette er nødvendig.
- + Stemmegivning er obligatorisk. Valgdeltakelsen var på omtrent 80% ved første runde i forrige presidentvalg (2018).
- + Jair Bolsonaro har vært landets president siden 2018, og representerer det konservative partiet PL (Partido Liberal).
- + Luiz Inácio «Lula» da Silva er kandidaten for Brasils arbeiderparti, PT (Partido dos Trabalhadores). Han var president fra 2003 til 2011. I 2018 ble han arrestert etter korrupsjonsanklager, og satt 19 måneder i fengsel før dommen ble annullert.

Kilde: AS/COA - Americas society/Council of the Americas

Do Amaral (24) mener det er vanskelig å stemme på Bolsonaro.

År sterkt i dette landet. Lula vil ikke det kunne endres helt

Do Amaral (24), statsviter og student i internasjonale relasjoner

DEBATT

debattredaktør: **Vegard Møller**
vegardmoller@gmail.com 902 35 908

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Grønnvasking på høyden

Alle er på på høyde med På Høyden, nettavis stråstrek reklamebyrå sentrert rundt Universitetet i Bergen. Denne helgen har jeg vært så uheldig å få lese artikkelen «Møt de nye bærekraftspilotene». Midt i artikkelen undrer jeg over hvorfor det virker som om artikkelen er skrevet av fem forskjellige skribenter, som svarer på spørsmål de stiller seg selv. Så går det opp for meg at det er en enquete (tenk 5 på gata). De har bare glemt å markere spørsmålene som spørsmål ved hjelp av tegnsetting, som i kursiv eller bold med sitatstrek. Som dette: Hvorfor ønsket du å være bæ-

rekræftspilot ved UiB? Hva ser du mest frem til i jobben? Hva er ditt beste bærekraftstips til studenter? Forvirret? Nettopp, det siste var ikke et faktisk spørsmål, men begynnelsen på neste setning i teksten du her og nå leser. La meg avslutte med å gjøre jobben for de stakkars På Høyden-journalistene: – *Er du selv klar over at du er en nyttig idiot i spillet til en offentlig institusjon som vil fremstå legitim og ansvarlig overfor sine omgivelser uten å måtte ta valg som faktisk koster noe, som å slutte å bli til hvert eneste møte med utenlandske forskerkolleger?*

Ås'n går det an?

Det har vært noen tøffe uker for denne debattredaktøren. Til tider har han lurt på om en lang rekke studentaviser har lagt ned for godt. Men etter fem måneders stillhet ble det endelig klart: Tuntreet er tilbake. Flott for meg, fryktelig for alle med øyne og evnen til å lese. Men hva har skjedd i Ås siden sist? I jakten på nyheter blir jeg møtt med det samme spørsmålet, reformulert på det begrensede antallet ganger du faktisk kan reformulere spørsmålet: «Er du ny på Ås?». Hvorfor spør du, når du allerede har skrevet en hel avis om hvordan å overleve på Ås,

med den åpenbare antagelsen om at svaret på det er «ja»? Svaret er forresten «NEI». Det er september. Det er ikke en jævel i hele drittkommunen deres som fortsatt er ny! Kunne dere gitt meg én nyhetssak? Nyhetsaker om studiestart gjelder forresten ikke. Nei? Flott. Jeg håper dere legger ned! Se for deg at du har våknet opp i en Saw-film. Omtrent fem sekunder etter å ha sagt av ditt høyre lår kommer en kvinne forkledt som et tuntre inn med et smil om munnen og forteller deg hvordan du kunne unngått å kappe av deg låret. Takk for ingenting, snakkes i februar?

Ukas tvitringer:

utlending.tweets @UtlendingT

Hvorfor skal alle de hvite vennene mine på 28-30 plutselig utredes for adhd?

Kokainen har blitt for dyr. (Nei, men seriøst: Dette er faktisk et bad take. Det kan være de har ADHD, og da bør de utredes).

Teknisk Ukeblad @Teknisk

Strømselskapet Tibber tror folk flest vil tape på fastpris på strøm. #strømpris #energikrise

Virkelighetsnær overskrift: Privat selskap fraråder valg de ikke kan profitere på.

leashortie @villkua

Over 2 millioner menn i Norge og jeg er hore fordi jeg lå med to som kjenner hverandre

Vi er brødre, Lea. Det er ikke det at vi kjenner hverandre, det er hvordan vi kjenner hverandre. (Det heter forresten «sexarbeider» – kom an, det er 2023).

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Åtte tips som får studentøkonomien til å rulle

Desperate tider krever desperate tiltak, og i studiestøttens dårlige kår er arme råd dyre. Her får du derimot åtte gode råd mot fattigdom gratis.

Petit

Hedda Aker, journalist i Universitas

1. Ligg med Ola Borten Moe. Hvem har sagt at å ligge seg oppover i patriarkatet er forbudt etter #metoo? Så lenge det er samtykke fra begge parter skader vel aldri litt god gammeldags relasjonsbygging med makteliten? Har du heller ikke fått studentbolig i storbyen er dette en nydelig løsning som dekker både sengeplass og strømavgifter. Er du heldig får du attpåtil frokosten betalt av daddyMoe. OBS: Bare pass på å være stille så kona hans ikke hører dere.

2. Se rik ut. Energier i universet blir tiltrukket av hverandre. Hvis du bare ser rik ut, og føler deg rik, så vil du tiltrekke deg rikdom. Er du fra byens beste vestkant, be et rikt familiemedlem bli med på shopping hos Høyer eller Steen & Strøm. Ta turen videre til Barcode eller et annet område i Oslo der pengene regner fra himmelen, så er du sikret boliglån og en god fremtid i all evighet. For alt i alt er penger egentlig bare ganske lettis.

3. Bli stripper, selg nudes og sokker, lag en Onlyfans-konto. Denne er ganske oppbrukt, og du har kanskje gjort det allerede, men den må alltid med når det kommer til sånne her tips.

4. Bli influenser. Alle som ikke er dumme, vet at den viktigste valutaen i dagens marked er oppmerksomhet. Penger er ut. Likes er inn. Har du nok følgere på instagram kan du få alt fra matkasser til strømabonnement til hele ditt bidige studielån sponset. Hadde jeg vært UiO, hadde jeg i hvert fall tilbudt Sophie Elise gratis studieplass på litteratur for eksempel, for

å tiltrekke studiet mer spennende personligheter enn stille, pretensiose gutter som ikke kan å klippe sitt hår.

5. Bli spirituell coach. Universitas skrev tidligere om studenter som droppet ut av studiet for å bli spirituelle coacher. Fordelen her er desidert det faktum at du slipper studieavgifter og får et mer variert, utflytende og impulsivt liv. Penger er ikke alt. Ekte rikdom finnes i sinnet. Ytre smerte forløses med indre aksept. Hvis du lever smertelig trangt på studentbudsjett må du bare gå i deg selv <3. Du trenger ikke penger når du mediterer, og Buddha spiste bare et riskorn om dagen. Det gikk fint. Finn deg et tre å meditere under, så er du nærmere nirvana enn noen gang før. Jeg tror på deg.

6. Selg våpen til krigen i Ukraina. Opplever du at du ikke blir hørt som moraliserende veggshipster som mediterer og stemmer MDG? Og at den stadige idealiseringen av SVs statsbudsjett, av FN, fred og en forent verden rett og slett halter litt i samtidens urolige verdensbilde? Har du mistet håpet? Da kan du alltid ta saken i egne hender og begynne å forhandle med våpen. TIPS: Det er et godt marked borte i Ukraina, sjekk det ut!! Vår gode generasjon før oss lar allerede Norge tjene fett på krigen der, og som forelder som barn, sies det, så jeg tenker hvorfor ikke følge i våre nydelige forbilders fotspor? Ulempe: Du risikerer å bli kald i hjertet.

7. Bli Dronning. Queen Elizabeth i England døde nå nylig, og Storbritannia ser etter ny dronning. Godt tips for unge håpefulle som vil prøve seg som arvtager. Tror ingen vil ha Charles til konge uansett, han er visstnok ikke helt god, så første kvinne til mølla får halve kongeriket og ingen prins og æren av å ha reddet Europas lille hjerte. I stilling som dronning har du også gode påvirkningsmuligheter politisk, uten å måtte kjøle din empati med umoralske krigshandlinger! For kanskje hører Borten Moe på deg hvis du sier at du er dronning av England, så slipper du også å måtte ligge deg til makta og bedre studiestøtten.

Du kan kjøpe drømmejobben når du blir stor

I dag kan privatister fikse på vitnemålene sine så lenge de har råd til det. Det er urettferdig for de som var smarte nok fra før av.

Opptaksmodellen

Elida Dynestøl, journalist i Universitas

9. september skrev Tord Magnus Håland Dyrkorn i Universitas om økende konkurranse om de mest populære studieplassene, og argumenterte for at ingen av de foreslåtte endringene på opptakssystemet kan løse problemet poenggrenseinflasjon. Der er vi uenige.

Dyrkorn peker på (1) flere studieplasser og (2) færre søkere som de eneste to faktorene som kan begrense og stabilisere inflasjonen, og at karakterbasert opptak er den mest egnede måten å måle potensielle studenters motivasjon og ferdigheter på.

Jeg vil peke på en tredje faktor: Dagens modell tillater privatister å drive opp snittet ved å ta opp fag igjen og igjen – det fører til at karakterbasert opptak slutter å måle evner, og begynner å måle ting som motivasjon og

økonomi i stedet.

For selv om studentspirene blir både flere og flinkere, samsvarer ikke poenggrenseinflasjonen med vitnemålene elevene tar med seg rett ut av vgs. Snittet økte hos «koronakullene» som slapp eksamen, men de har enn så lenge kunnet konkurrere i førstegangskvota, og kan ikke ene og alene forklare den unormale økningen i poenggrensa til ordinær kvote. En del av regnestykket er privatistene som tar opp fag flere år etter videregående. Våren 2021 tok nesten 50.000 privatister eksamen.

Hvis karakterer skal fungere som et mål på egnethet, må premissene tilstrebes å være like

Utvalget som skal vurdere dagens opptakssystem, har også sagt at de skal vurdere innstramminger i privatisteksamen, noe det finnes gode grunner til å gjøre. Den største privatistkolen, Sonans, oppgir at minst 60 prosent av deres elever allerede har generell studiekompetanse, og at gjennomsnittsalderen til elevmassen er mellom 22 og 23 år. Altså er brorparten av elevene unge folk som konkurrerer i ordinær kvote og som ikke er avhengige

av å ta opp fag for å kunne studere. De kan bare ikke bli akkurat det de vil, til tross for å ha blitt store. Det er fint at tilbudet privatisteksamen finnes for de som ikke klarte seg gjennom videregående på den billige måten, men det er ikke realiteten til de fleste som tar opp fag.

I 2022 var poenggrensa for psykologi profesjon ved UiO med oppstart i høstsemesteret 59 i førstegangskvota og 68,1 i den ordinære kvota. Differansen er altså mer enn 8, det maksimale antallet alderspoeng man kan få. Det er heller ikke sånn at de som konkurrerer i førstegangskvota har originalt lavere snitt enn de i den ordinære kvota, tvert imot.

Hvis karakterer skal fungere som et mål på egnethet og motivasjon, må premissene tilstrebes å være like. At man gidder å ta opp fag i tre år vitner om mye motivasjon, men også om mangel på evnen til å lære. Fordi det er faktisk sånn at du kan ta privatisteksamen akkurat så mange ganger du selv vil. Den måten å få karakterer på kan ikke settes opp mot vanlige vitnemål på en rettferdig måte, for å ikke snakke om hvor usosialt det er å tillate det som i praksis blir kjøp og salg av vitnemål.

Utvalget burde stramme kraftig inn på privatisteksamen for å kunne bruke karakterbasert opptak slik det er ment for å brukes, og for å få slippe å høre «du kan jo alltid ta opp fag».

debatt@universitas.no

Ukas sitat:

I denne svarer hele 72 prosent av kvinnene – flere enn sju av ti – at de er enige i at seksuell trakassering er et problem på basene i Antarktis

Kronos matteredaktør, Espen Løkeland-Stai

La vaktmesterne få gjøre jobben sin

SiO-besøk

Paul Omar Lervåg, masterstudent i retorikk og kommunikasjon

Da jeg flyttet til studentbyen på Kringsjø, møtte jeg på vaktmestere som alltid svarte raskt på forespørselene mine, men i det siste har ikke vaktmesterne kunnet tilby den samme servicen som før. Det er ikke deres feil, men SiOs overreaksjon etter at studenter sa ifra om uanmeldte besøk fra vaktmesterne. Problemet er at vaktmesterne har fått munnkurv av SiO, noe som er problematisk i seg selv. Jeg har dog ikke en slik munnkurv, derfor velger jeg å løfte disse problemstillingene på eget initiativ.

Jeg slår gjerne av en prat med vaktmesterne for å se hvordan de har det. De er tross alt mennesker, og det blir feil å kun behandle dem som redskaper for å fikse våre greier. Gjennom mine samtaler med dem, får jeg ofte innsikt i arbeidsvilkårene deres.

Et perspektiv mener jeg det er viktig å løfte fram for andre studenter: Samtidig som jeg kan forstå at det kan

være ubehagelig å få folk inn i rommet ditt når du ikke er forberedt på det, må jeg på en annen side si at vaktmesterne må ha muligheten til å låse seg inn i fellesarealer. De må blant annet ha muligheten til å sjekke lyspærer, og sørge for at det ikke ligger søppel/gjenstander på steder som kan utgjøre en brannfare, eller som kan sperre opp for rømningsveier.

Sjenanse på privatrom er helt legitimt å si ifra om, men sjenanse på fellesarealer er det ikke

Akkurat nå har de ikke den muligheten. Som sagt, jeg har sagt ifra om problemer med fellesarealene tidligere, og da har vaktmesterne vært relativt raske. I det siste kunne ikke det vært lenger unna sannheten. Det er ikke noe de kan gjøre noe med. De kan bare gå inn når SiO sender en forespørsel videre til dem.

Flere i mitt bokollektiv har sagt ifra om en ovn som ikke virker som den skal, og en kran som fungerer mer som vannspreader enn en vannkran. Det har i hvert fall gått tre uker siden vi sa ifra om det. Ingenting har skjedd.

Med tanke på hvor mange boliger det er i Kringsjø studentby, kan ikke våre utfordringer være de eneste. Noe som i realiteten betyr at studentbyen forfaller, uten at vaktmesterne får muligheten til å gjøre jobben sin.

Mens jeg er enig i at det bør være en booking for når vaktmesterne kan komme inn på folks private rom, mener jeg at vaktmesterne bør ha muligheten til å komme seg inn på fellesarealer uten en slik booking. Sjenanse på privatrom er helt legitimt å si ifra om, men sjenanse på fellesarealer er det ikke.

SiO må komme på banen for å ordne opp i denne situasjonen umiddelbart. For dette er uholdbart både for studenter som venter på hjelp, og vaktmestere som skal gjøre jobben sin.

debatt@universitas.no

KULTUR

kulturredaktør: **Sofie Kristine Flydal**
sofieksf@gmail.com 467 83 024

Gæst: Det var solid stemning på Cosmopolite scene tross et litt spredt publikum.

Hva kan Oslos store kulturkveld tilby oss studenter og unge i hovedstaden? Armert med nysgjerrighet og en flaske rødvin i veska, prøvde vi å få med oss mest mulig ung og lovende kultur i byen den årvisse fredagskvelden i september.

Kulturnatt

tekst Harald Nordbø
foto Hanne Jones Solfield

Det er en typisk grå septemberdag, og en stødig strøm av folk stimler inn til Statens høstutstilling på Kunstnernes Hus. Her er det gratis inngang i kveld, som omtrent alle andre kulturarenaer over hele byen. I et program som kan by på alt mellom foredrag om pestens historie i Norge, omvisning på Sporveismuseet, utekino-visning av filmer du skulle ha fått med deg for lenge siden (har du ikke sett Verdens verste menneske ennå?!), og noe som heter «Meditasjon for å bedre takle livet», har vi valgt å se hvordan det står til i det unge kunst-Norge.

Noe skuffende for en tørst og fattig student er det jo at akkurat denne utstillingen ikke har et bord med gratis boblevin klart til alle besøkende. I stedet blir vi nødt til å ruse oss på kunstverkene. I år kan det se ut som det er det gode gamle maleriets år; med unntak av en solid mengde videoinstallasjoner, og en svær hytte i mørkt tre som møter deg idet du kommer inn i venstre hovedsal, er mesteparten av årets Høstutstilling preget av det som henger på veggen. Et enormt maleri av fire verdensledere som spiser piknik (The Tea Party, Lena Trydal) vekker tydelig oppmerksomhet blant de besøkende, og det høres storpolitisk diskusjon mens gjestene betrakter de karikerte fjesene. Klientellet er overraskende ungt – alle de «godt voksne» kunstkjennerne som frekventer utstillingen hvert år, har vel tatt turen en annen gang (eller kanskje er de på lokalhistorisk vandring på vestkanten). Uansett: I samme rom som piknik-

maleriet finner imidlertid vi det første klassisk-figurative maleriet som har vært stilt ut på Høstutstillingen på svært mange år (i hvert fall om vi skal tro Odd Nerdrum), William Heimdals David with the Head of Goliath, så kunstboomerne ser ut til å ha fått sin representasjon likevel.

Vi turer videre gjennom kulturettermiddagen. I og med at jeg ikke tør å bruke 120 kroner på et glass vin, tar jeg et par durabelige slurker av veske-rødvinen på veien – sånn litt for å føle meg som en del av det kunstneriske fellesskapet. Neste stopp er det nye Nasjonalmuseet, som etter alt å dømme var hele kultur-Norges favoritt-Instagram-motiv fra i sommer (kanskje bortsett fra hvalrossen Freya). Her blir vi dessverre skuffa, idet det viser seg å være en femti meter lang kø utenfor det nybygde lokalet. En fullpakka kveld som denne kan man ikke miste en halvtime til å stå i kø, så 12-trikken tar oss heller straka vegen til Cosmopolite scene på Torshov og den nye hiphop-sensasjonen Safario, som spiller gratiskonsert.

Crowden her er kanskje ikke helt den samme som på Statens 135. kunstutstilling, det skal sies. Vi har entret Oslos unge hiphop-miljø. På scenen står hovedpersonen, gjest som få, kledd i en T-skjorte med påskriften «I <3 NY», som beviser at post-ironien på ingen måte har gått av moten ennå. «Go crazy, go stoopid», som Safario synger i en av sine større hits, beskriver denne gjengen bedre.

I og med at Safario konkurrerer med både by:larm og resten av kulturnatta, har de ikke klart å fylle den ganske store hovedscenen på Cosmopolite, men publikum virker i det hele tatt gæst likevel. Nye spørsmål oppstår: Hvorfor i alle dager har denne hiphop-gruppa to gitarer (inkludert en kassegitar!) på scenen, og hvorfor hører jeg ikke noe

til disse gitarene i lydmiksen? Og er det faktisk Jonas fra Skam som til dels (uhørlig) spiller på kassegitaren og til dels holder den bak ryggen mens han klapper og gæsser opp publikum? Ja, det kan se slik ut. Han komplementeres av en saksofonist med helt rå stil. Musikken virker overraskende særegen til å være norsk hiphop, med mørke synth-pregete rytmer, merkelig synkoperte elektro-beats i bakgrunnen og den ganske malapropos lyden av saksofon. Samla sett er dette mye gøyere enn mine forventninger tilsa.

Det er på tide å bane seg videre vei gjennom kulturjungelen Oslo. Jeg kvitter meg med resten av kultur-rødvinen min på veien til neste og siste stopp: «Sámi Club Night» på Riksscenen/Schous kulturbryggeri, med DJ iDJa, en samisk produsent og DJ som kombinerer the best of both worlds fra samisk tradisjonsmusikk og elektronisk musikk.

Om du lurte på hvor det ble av urfolkskulturen vår på programmet til kulturnatta – eller bare hvor det er blitt av det høye antallet samer i Oslo – er det mye som tyder på at både samene og kulturen deres har tatt veien til kulturbryggeriet akkurat i kveld. Det er samiske klær, samisk musikk og til og med samisk språk å finne over hele sjappa. Jeg overhører noen bestille øl på samisk i køen (det

Oslo kulturnatt

- + Gratis endagsfestival i Oslo.
- + Arrangert av Kulturetaten, Oslo kommune i samarbeid med byens kulturinstitusjoner, organisasjoner, kunstnere, artister og næringsliv.
- + Består av en rekke arrangementer - konserter, filmvisninger, kunstutstillinger - alt gratis.
- + Foregår én gang i året. Årets kulturnatt fant sted 16. september.

Oslo rundt på én kulturnatt

Større kraft enn kritt: Musikken på Sámi Club Night kombinerte elektronika og joik.

Det er akkurat passe innslag av både untz-untz-untz og heej-oo-ee-laa

går ikke helt bra, de må ta det på norsk etterpå). Så er det dansegulvet!

Lyden av joik til en dyp elektronika-rytme fyller kjellerrommet på riksscenen, som er fullsatt av dansende, lykkelige samer i kofte – ser dødsvarmt ut, spør du meg – og nysgjerrige andre som gjør seg kjent med joike-beats på et akkurat passe trangt dansegulv. Flere og flere detter inn i lokalet etter hvert – det kan virke som om de unge kulturnattuglene har oppdaget at dette er ett av veldig få arrangementer som fortsatt pågår etter midnatt. Det er akkurat passe innslag av både untz-untz-untz og heej-oo-ee-laa til å fenge både sære kulturnerder og den allmenne klubbgjengere, etter alt å dømme. I alle tilfelle er initiativer som Sámi Club Night (visstnok et fast arrangement på Schous) sjelden vare i norsk uteliv, og utvilsomt verdt turen under kulturnatt. Om du syns det er litt langt å reise til Troms og Finnmark for joik og dans, får du ta turen hit i stedet.

For en blakk, kulturinteressert student i et stadig dyrere samfunn kan det bli vanskelig i lengden å skulle leve ut drømmen om å være et dypt kultivert individ hver dag eller hver helg. Da er det godt vi i det minste kan ha én natt i året hvor alt er gratis.

universitas@universitas.no

Figurativ: Årets Høstutstilling var mindre sær enn vanlig.

UNIVERSITAS

anmelder

by:Larm

Årets showcase av nye musikk talenter er overstøtt, og unge lovende har fått vise hva de er gode for rundt om på Oslos scener. Her er vår dom over hva de hadde å by på.

Vi har sett:

- Witch Club Satan
- Lille Pablo
- Drongo
- Utfloed
- Han Herman
- Astronomies
- Makosir
- Ærvestaden
- Hammok
- William Gamborg
- Gæste Gutter
- Katarina Barruk

Anmelderredaktør:
Harald Nordbø og
Armann Kippersund
918 04 236
anmeldelser@universitas.no

Høymesse på Hærverk

Den ny-feministiske svartmetalltrioen imponerer med teatralisk hengivenhet

Witch Club Satan på Kafé Hærverk

Tekst: Garbiel Corbin-Arntzen
Foto: Tobias Mandt

Køen er 30 meter lang og politisirener uler forbi de fremmøtte som håper å få inngang på det som virker som Bylarms store hype. Inne på det allerede fullsatte Kafé Hærverk pulserer det mørk støy når Witch Club Satan klargjør sabbaten.

Forventningssamtalene kveles sakte, men sikkert når lyden av rune bommer og dempede heksehyl oppstår blant publikum. Trollkvinnene har ankommet med sort hår som strekker ned til sorte boots, det eneste de bærer på kroppen utenom lyse truser.

De første ti minuttene av seansen er dedikert til en transeinduserende omvendingsprosess med fortellinger om deres falne søstere, ofrene for hekseprosessene. En av dem griper tak i en publikummers hode og luller han under med mørk trolldom.

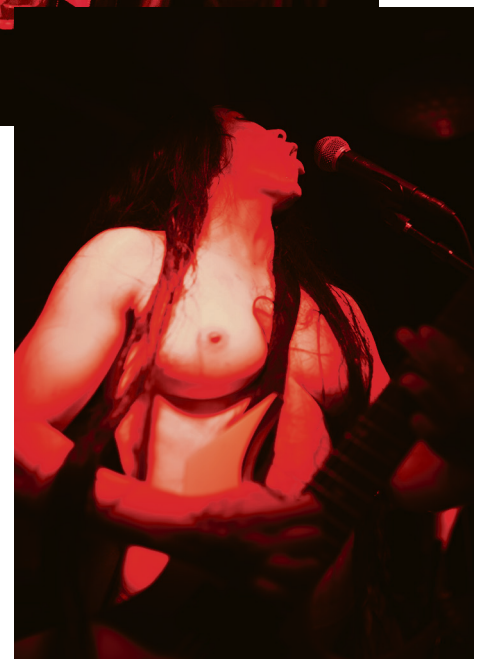
Plutselig bryter heksene ut i intense smerteskrisk mens det harkes opp blodklaser. De fremstår som sinnsyke sirener der de vrir seg på scenen før de omsider plukker opp instrumentene. Tolv minutter uti det hele spilles de første toner, et ondt og seigt riff verdig Gamle-Erik

selv.

Som de fleste i salen er jeg nysgjerrig på hva som pågår foran meg. Svarene som åpenbarer seg er mangfoldige: For det første er ikke dette en ordinær konsert. Det er en *performance*, en forestilling. Født som et scenekunstprosjekt er det åpenbart at den selverklærte ny-feministiske svartmetalltrioen behersker den teatraliske mystikken som lenge har omtåket sjangeren.

Det andre som slår meg er den tekniske kvaliteten, som er røff i kantene og kaotisk i kjernen. Begavetheten er ikke på topp, og de fremstår derfor mer som et anarkistisk punkband der den musikalske presisjonen ikke står i høysetet, uten at det nødvendigvis er et problem.

I en mannsdominert sjanger er de uansett et svært velkomment tilskudd, og vil jeg påstå at dette har vært en av Bylarm 2022s mest markante opplevelser. Enda mer sikker er jeg på at alle oppmøtte vil si seg enig i at trolldommen de ble utsatt for under denne sensommer-sabbaten har hatt en varig effekt.

Jyplete stjerneskudd

Liten fyr, stort potensiale.

Lille Pablo på Verkstedet

Tekst: Guro Aasaaren
Foto: Hanne Jones Solfeld

«Vi skal ha det fint i kveld» proklamerer Lille Pablo, eller Paulo som han egentlig heter fra scenen, og dundrer i gang med låta Medusa. 19-åringen fra Haugesund flørter med publikum, og tar en dans eller to. Som Medusa har han bergtatt publikum fra første strofe.

Den nye signeringen til Bergens musikalske ordfører Girson Dias og hans Full Effekt Records har de siste årene tatt musikkmiljøet på Haugalandet med storm. Til tross for at han foreløpig er en jypling i rapmiljøet, fremstår han selvsikker på scenen på Verkstedet.

Det skal ikke mange strofer av låta Panama før Lille Pablo kommanderer at dansegulvet åpner seg, og hopper ned blant publikum med rapperen zJ som gjester låta på slep. I et svett blitsregn er duoen publikums personlige hypemen, og danser vilt rundt i en klassisk

dansesirkel.

Det er ingen godt bevart hemmelighet at fyren har en heftig crush på Pop Smoke. Det går i trap-beats, autotune, svulstige linjer om solrike byer, og alle dop synonymmer i ordboka. Den melodiske rapstilen kler ham godt, og timingen er på plass.

Noe lyrisk geni er han derimot ikke. Låtene er preget av mye enkle (nød)rim. Med linjer som / For shawty har ein body som Selina / Opps hu e ein diva /. Det musikalske universet hans oppleves foreløpig uferdig, og likelydenes. Men er det fengende? Som faen.

Publikum digger låtene, selv om de færreste har hørt dem før. Når avslutningslåta *Du må gå* blæstes ut av høytalerne, med åpningsstrofen «we made it gutta pulla in the work», er jeg overbevist. Dette er bra greier. Dropper han å leke en norsk Pop Smoke, og finner seg sjæl ser vi nok på en ny norsk komet på raphimmelen.

Det analoge som imiterer det digitale

Åttemannskompotten i Drongo leverte en sterk og dansbar låtkatalog til tross for akustikkproblemer.

Drongo på Krøsset

Tekst: Gabriel Corbin-Arntzen
Foto: Tobias Mandt

Energien fra bandet smitter over på et stadig mer dansende publikum. I en kort halvtime mot slutten av Krøssets lørdagsprogram er det knapt en sjel som klarer å motstå Drongos repetitive rytmer og hypnotiske driv.

Drongoer er sangfugler som etterlinger lyder fra både natur og teknologi, og hvis kall kan minne om alt fra feilmeldingslyder på Windows 95 og ubåtsonarer. At et dyr kan høres så digitalt ut er nok noe

av bakgrunnen til at bandet deler navn med fjærkreet. Til tross for at de spiller på analoge instrumenter får de instrumenteringen til å låte som en elektronisk komposisjon à la oslodiskoens storkarer Lindstrøm og Prins Thomas.

I en balansegang mellom det organiske og det elektroniske viser alle medlemmene frem et solid teknisk driv og gode loopede melodier. Dette bidrar til å skape et drømmelignende uttrykk som tidvis også kan minne om Aiming for Enrike og Jaga Jazzist.

I åttemannsorkesteret er det mange karakterer å feste øyene til: Fra den turtleneck-kledd og tidvis bottleneck-bærende gitaristen til perkusjonisten som gestikulerer over de elektroniske og organiske slagverkene, den knalltichte trommisen som driver alt videre, og en bassist som egger opp det stadig mer engasjerte publikummet.

Selv om scenen er fylt til randen av musikere er ingen av dem overflødige. Alle er åpenbart begavede og utfyller hverandre godt. Når så mange soniske kilder skal presses inn i det samme lydbildet vises derimot en bakside: Akustikken i lokalet spiller ikke alltid på lag, spesielt når det presses opp i sjettegir. Det kan da bikke over til en grøtlignende tilstand der færre musikalske elementer blir identifiserbare.

Det ser derimot ikke ut til å sjenere dansegulvet. I koordinerte svarte klesplagg driver bandet uavkortet frem det sangvinske genet i alle oppmøtte kroppene. Under siste låt bryter hele gulvet ut i full dans, og når det hele er over har jeg som alle i lokalet hatt en kjempegøy halvtime i bandets nærvær.

Døp deg i utflod!

Rå kraft i tamt lokale. Bandet griper tak i hjertestarteren i et forsøk på få liv i stressa byfolk.

Utflod på Krøset

Tekst: Armann Kippersund
Foto: Emma Bjørgan Dalen

Utflod, navnet altså, er lett å more seg med, men jeg ville ikke bli slått ned med tøff gitar bare fordi jeg hadde det for gøy med tittelen på hardmetall-bandet fra Bergen. Det er nemlig den beinharde og sjangertrofaste holdningen publikum møter på Krøset. Akkurat som det skal være.

Mensensnerk åpner med harde, kjappe slag fra trommene. Gitaristene glir over strengene og til sutt brøler vokalisten inn i mikrofonen. Jeg kjenner med en gang at jeg får tilfredsstilt et savn jeg ikke visste jeg bar på, et savn etter å slippe meg løs i mørke lokaler, til låter med tekst jeg ikke nødvendigvis forstår, men samtidig relaterer intenst til.

I løpet av andre låt er vokalisten nede blant publikum og skriker folk opp i trynet. Dette er hva som viser seg å være det som vekker publikum på en snau halv time, og et grep vokalisten benytter seg av hele tre ganger. Dette funker.

Vokalisten er energisk, og i tillegg har hun et variert stemme-instrument. Plutselig går stemmen ned i kjelleren og

brøler i et overraskende mørkt leie, før den forsvinner opp igjen. Dette er bare en av mange slike vokaltriks konserten byr på, blant annet en slags mjauing jeg ikke helt klarer å forklare.

Hardcore-metall vil jeg påstå er en sjanger hvor publikumsengasjement er et must. Og dette har Utflod klart. Bandet ypper til publikum og på siste låt er stresset i byfolket erstattet med et vilt engasjement, og et ønske om mer beinhard bergensrock.

Utflod gir et spark til andre i sin sjanger-sfære, og viser hvordan det skal gjøres. De byr på hardtrenoing, og en anledning for å kaste fra seg alt av undertrykte og negative følelser. Både for seg selv og publikum. Samtidig har vokalisten en bred portefølje av triks, som sørger for en forventningsfull spenning mellom låtene. Aktiviteten til publikum gjenspeiler til slutt det som skjer på scenen, hvilket fører til at det for noen kunne opplevelsen nesten som et litt for ivrig gospelkor. Så ja, døp deg i utflod.

Han er god Han Herman

Stemme av gull, band av platinum, lyd av et annet stilig edelt metall. Tekst av gråstein.

Han Herman på Vulkan

Tekst: Armann Kippersund
Foto: Tobias Mandt

Det er noe selvfølgelig med Han Herman. Råkka sveis, men ikke skitten. Skinnbukser, men uten skinnvest. Rusk i stemmen, men ikke slitt. Det er selvfølgelig at han skal spille musikk for folket, der han midt i skillelinjen mellom autentisk og kommerser står opp som en slags Messias, for å forene musikk-Norges ellers polariserte lyttere. Og jeg er gjerne med på store deler av reisen til rockestjernen.

Han åpner med to relativt rolige låter, og med tålmodighet viser han fram stemmeinstrumentet sitt, som ikke er annet enn jævlig fint. I en slags hellig suppe av Robert Plant, Susan Boyle og smørgutten Harry Styles finner du den, og den passer perfekt til sjangeren pop-rock med kraftig hang til ballader.

Bandet får også svingt seg, og viser at låtene fort hadde blitt noe ensidig, hadde det ikke vært for en variert musikalsk bakgrunn. I løpet av settet benytter gitar og trommer seg av en rekke effekter som sørger for at ingenting virker repetitivt. I tillegg slenger de seg med i synginga og harmonerer relativt kompliserte vokalpar-

tier. Sett sammen med alt det andre de gjør er dette imponerende.

«Wandering in circles, knowing I've been here before». Første konsert hvor diksjonen er på plass og jeg gjennomgående hører teksten, og dette er det jeg får?! Det kan hende det er noe smålig å henge seg opp i forslitte tekststrofer, men skal man ytre seg slik at man assosieres med alle avdanka alkis-rockere noensinne, er det kanskje bedre å nynne. Gjentatte ganger i løpet av konserten provoserer det meg at Herman ikke virker som å ville ha noe å si, ikke noe mål for øye, og dette er et tap.

Pop-artisten har holdt på en stund, ser seg lei saueflokk, rufser seg i håret, leverer kvasi-ærlige strofer over skingrende el-gitar - for så gå tilbake til sine vante trakter med en smule mer kunstnerisk integritet. Treffsikker plan, og i flokken av artister som har gått denne veien har Herman slekta si. Forskjellen er at han starter med dette som utgangspunkt, og har kanskje derfor verden for sin føtter, såfremt han finner den gode pennen.

Roadkill i monitor

Astronomies er relativt tro til sjanger, men hva faen skjedd med lyden?

Astronomies på Indigo

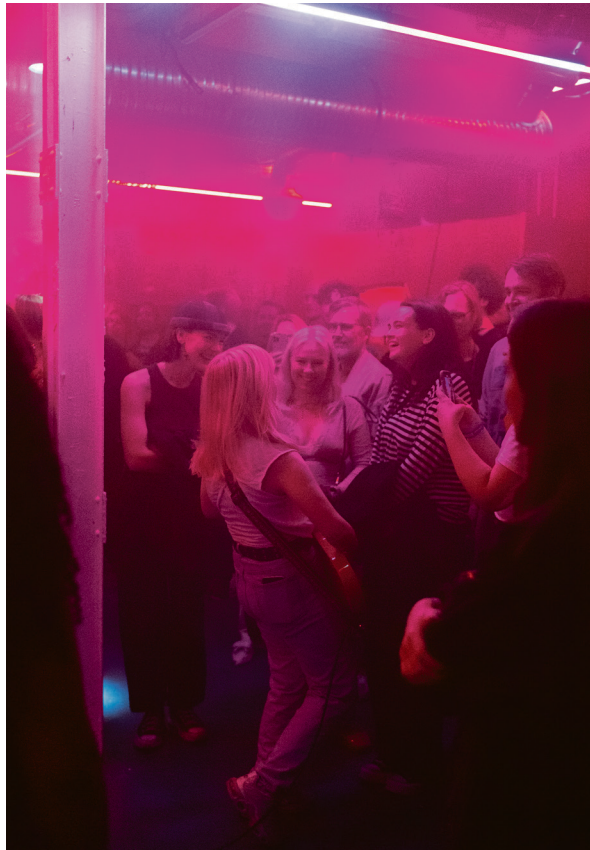
Tekst: Armann Kippersund
Foto: Emma Bjørgan Dalen

Astronomies er en gjeng tjuetåringer som har holdt på siden 2016. Resultatet er en tett sammensveisende ode til 90-talls alternativ garasjerock, gjerne som tilbehør til emo-intellektuelle-eksistensielle samtaler. Dessverre kom kun én liten klype av dette fram under lørdagens konsert. Her hadde nemlig lyden svikta noe grovt.

Standarden settes i første låt, Sky Above. Vokalen kjemper panisk, men dukker så vidt opp, og gir heller et navt uttrykk i et ellers ganske rotete og beinhardt lydbilde. Tanken er emosjonelle, fine vokalganger som skal mane frem et svar fra gitaren – realiteten er lyden av en innavla bikkje med bakbeina godt planta under hjula til fars John Deere.

Når første låt rundes av går det opp for bandet at lyden er skakkjørt, som resulterer i en smule nervøs stemning på scena. Tre gitarer og en bass prøver alle både å få plass på scena, og i musikken, resultatet er støy. Trommene i bakgrunnen kjører sitt eget løp, og er den eneste i gjengen som ikke blir offer for grov lyd-trakassering.

Mot siste halvdel innser de at det er fint lite å gjøre med lyden, og her kommer en annen side frem. Når de koser seg tross omstednighetene, er de nemlig gode selgere av en slags romantisk tenårings-ekspansivitet, og hjulpet frem av lokalet, som med sin kjellerstemning skaper en følelse av å være i en annen tid – hvor man er ung, dum,

eventyrlysten og forelsket. En så ren følelse at den nok kun er å finne i fantasien, men lell, en seier for Astronomies.

I introduksjonen til siste låt, Sunflower, sjarmerer de med et plutselig humoristisk innfall: «Dere finner oss på Spotify, og Tinder», sagt foran et publikum bestående av mor, far og slitne bransjefolk med en snittalder på gode 50. Låten kan vokalisten informere om at ble skrevet da bandet ble dannet, i 2016, er improvisert og ikke senere revidert. Låta er en bra studiolåt, men fortsatt innavla-bikkje-under-traktor live-kvalitet. Garasjerock-viben blir likevel dratt helt tilbake til det originale 90-tallet da det ene medlemmet forsvinner ned i publikum for å klimpre litt på gitaren.

Tålmodig og moderne evighetsleik

**Lokkende folketoner
tilsettes en god dæsj
elektronisk intensitet
i Ævestadens låter.**

Ævestaden i St. Edmunds kirke

Tekst: Eilif Tandberg
Foto: Hanne Jones Solfeld

Forventingene til trioene, som blant annet inkluderer en av Norges beste munnharpepillere, var høye da scenetåka lå tjukk i St. Edmund kirke i Torggata. Ævestaden slår an stemninga fra første tone – for anledningen fremført på et slags horn, med en gjallende evighetseffekt som på nådeløst vis suger lytteren med seg inn i landskapet vi nå skal oppdage. I dette landskapet møter elektronisk musikk det folkeligste av folkemusikken. Her trekkes du med til de dypeste molltoner, som om det var huldra sjøl som hadde fått tak i deg.

Hornet som instrument sender tanken i retning selve urmusikken, som trioene fort haler opp av folkedypet og inn i samtiden med en suggerende beat ala våre beste popdronninger. Deretter introduseres vokalen – en øm tostemmig, svensk, springende sang som lokker deg inn i den mørkegrønne granskauen. Det vi lytter til er langdrygt, gotisk og eventyraktig.

Tekstlinjer som / fort over myren / gjennom skogen / trekker deg med seg inn i det ville. Her er det lokk, luring og

lengsel bak hver tone, og vokalen insisterer: / Stanna inte / inte se dig tilbake / Obligatorisk sulling (av typen «damdi-då», folkemusikkens etteraping av instrumenter) toner det hele ut. Vi er cirka halvveis i denne halvtimen med konsert, så dette er musisering for den tålmodige lytter.

Nest ut er trioens versjon av en salme preget av barokk dødslengsel, tonesatt på typisk folektonevis med klagende fele og perfekte «krøller» på vokalen (tenk Ingebjørg Bratland). Med tekstlinjer med ønske om «himmelsk glede langt fra jordens møye» – visstnok skrevet av en dødssyk, 15 år gammel gutt – aner vi kanskje en viss aktualitet, i denne akk så grufulle verden vi nå bebor?

Grappa plasserer seg i hvert fall trygt i en folkemusikktradisjon som kombinerer pietistiske salmetekster og folketoner. De insisterer likefullt på en heseblesende intensitet – understreket av elektro og munnharpepill til den store gullmedalje. Som en publikummer sier: «Absolutt himmelsk!»

R(ytmete) N(eo) B(lues)

**Saksofonisten og bror
på trommer bærer Mako-
sir på gullstol rundt scena
på Ingensteds, mens han
leverer poesi, av varierende
kvalitet, med stemme
alla Soft Flora.**

Makosir på Ingensteds

Tekst: Armann Kippersund
Foto: Emma Bjørgan Dalen

Han kommer på scena, og med ett slår trommisen og saksofonen an tonen i åpningslåta «Klatre». Låta har til sin fordel en sjarmerende lyrisk drakt, med gode metaforer til Oslos nye yndlings sport, klatring. «Glatt sten, tar sjanser, mange her har gått litt for fort, nå har de kramper».

Videre blir publikum godt kjent med Makosirs sortement av playbacks, hvorav brorparten for lytteren ligner alt annet en har hørt. Likevel har Makosir en formidlings-evne, sjarm – for ikke å nevne Soft Flora-stemmen – som harmonerer over gjennomsnittet godt med trommene og saksen, og redder en inn fra en mulig kjedsommelig død.

Makosir klarer ikke helt å «klatre» opp til den tekstlige ambisjonen som åpningslåta la til rette for. Tekstene går over hodet på meg, til fordel for en myk, mumlete stemme. Under rap-delene er dette dobbelt synd, fordi jeg skulle likt å få mer med meg. Jeg noterer meg heller et lite ønske om tydeligere diksjon.

Kontakt med et publikum som hovedsakelig består av media, hvor det enten smøres vaselin på kameranlinsa, eller iherdig kaster inn notater på smartskjermen, er ingen enkel sak. Likevel er det her Makosir og co briljerer. Når R&B-kompis og med-bylarmer William Gamborg slenger seg med på låta «Holder igjen», så kan ikke det samme sies om publikum. De er med. Williams lyse og smidige stemme svarer perfekt Makosirs lavere leie. En seanse med den tekniske feilen som forårsaket at de måtte dele mikrofon, viste at de òg kan ha det gøy – uten at dette gjør annet enn å løfte konserten ytterligere.

Saksofonen, som forøvrig ikke er å finne i Makosirs studiomateriale, sammen med en ekstremt dyktig trommis, er det som bærer konserten i sin helhet. Og sammen med Makosir maler de det som kan komme til å bli Norges R&B-fremtid, så fremt live-gefühlen tas med hjem i studio.

Urørte anstiftere

Fra den lave scenen tar vokalist og gitarist Tobias Osland umiddelbart sin posisjon på gulvet blant publikum og brøler av full makt: «Kom nærmere, for faen!».

Hammok på Pokalen

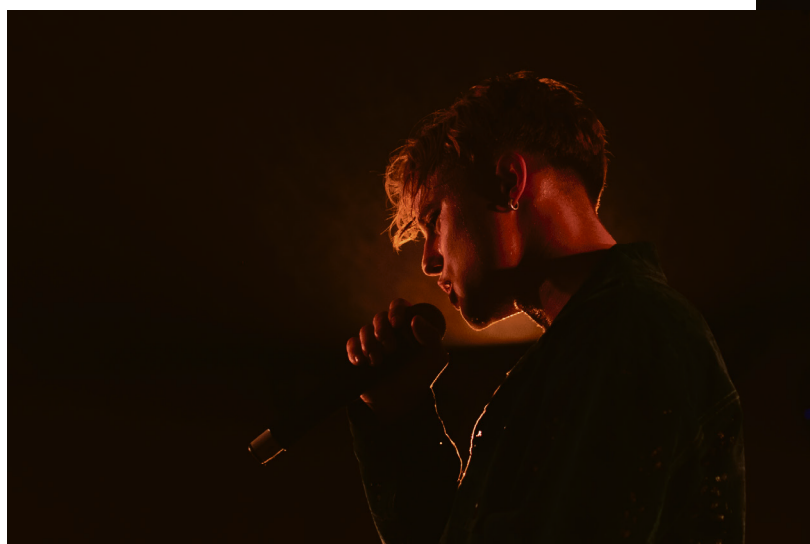
Tekst: Gabriel Corbin-Arntzen
Foto: Tobias Mandt

Standarden er satt. Energinivået er i taket, mens folket følger velvillig kommandoen og gjør seg klar for en sprint gjennom hardcore-bandet Hammoks katalog. Tar man svetten som faller på scenegulvet i betrakning, er det nok til bandets fordel at årets Bylarm-konserter ikke overskri-der halvtimen. Intensiteten i den fysiske innsatsen håndfølges også av det musikal- ske uttrykket. En referanse som umiddel- bart slår meg, er 80- og 90-tallets post- hardcorescene, med spesielt prominente sammenligninger i Refused, At the Drive-In og sistnevntes etterfølgere Sparta. Mel-

lom trommis Ferdinand Aasheims hyppige blast beats og synkoperinger viser de også en mer dynamisk side med melodiske vev som alluderer til Slints innflytelsesrike album Spiderland.

I løpet av konserten kommer de drøyt 70 fremmøtte gradvis over sin sjenanse. Det skal bandet ha full fortjeneste for. Eksempelvis hopper bassist Ole Benjamin Thommasen ut i publikum midtveis i en låt og setter i gang en moshpit. Som organi- sator trekker han seg sakte tilbake etter halvminuttet, mens verket hans står igjen og putrer i en punkegryte av stadig mer marinerte kroppor og sinn. Det er dessverre ikke alle publikummere som kaster seg inn i koken, men mot slutten av settet står de alle og observerer med et like engasjert blikk når Osland og Thommasen hopper opp og ned på langbordet, mens støyen fortsatt pumper ut av høyttaleranlegget. En passende avslutning på en vellykket og fengslende konsert.

Til tross for nominasjon til Årets Urørt, gjenstår det å se om de har det som skal til for å kapre tittelen i slutten av septem- ber. Innsatsen deres på by:larm og kvalite- ten på låtmaterialet tyder i hvert fall på at de har lagt ned nok blod, svette og tårer til å bryte ned popdominansen, og legge til rette for et nytt, norsk punkedynasti!

Tight opptreden, generisk musikk

William Gamborg er i vinden om dagen, uten at det musikkmessig er særlig lett å forstå hvorfor. Åpningskonserten på Bylarm gir et tvetydig svar.

William Gamborg på Melahuset

Tekst: Oscar Grimstad
Foto: Tobias Mandt

Det er stinn brakke på Melahuset, og det kanskje for aller første gang. Ut kommer jypingen William Gamborg med overtanning, sjarm og en hang til å gjenta hvor fornøyd han er med å synge for akkurat dette publiku- met i kveld.

Låtene hans høres ut som en slags hip-pop og minner for så vidt gan- ske mye om den intetsigende popen som er i vinden om dagen. Dette

skyldes et nokså uforpliktende forhold til tekstskrivning, og et kjedelig og standardisert lydbilde.

Men når han begynner å spille på Melahuset, er det en litt annen stemning man blir innhyllet i. Attityden, klærne og de resirkulerte tekstene om dametrøbbel får Gamborgs konsert til å minne påfallende om ung- domsklubben man hang på da man var fjorten, hvor man klinte i hjørner og smugrøyka bak bygget, for så senere å samle seg foran scenen der en to år eldre og fullstendig talentløs rapper digger seg selv i en halvtime.

Men selv om popen riktignok er insisterende pregløs, må det må sies at William Gamborg faktisk ikke er talentløs, og at det ikke er noe å utsette på hverken vokal, dans eller timing. Med seg på flere av sangene har han crewet sitt, som synger med og jazzet hverandre opp. Og det er ikke måte på hvor god stemningen skal være der oppe; gutta backer, danser og spretter rundt på scenen, alt sammen med en enorm innlevelse og nesten skamløs inderlighet. Ingen skal kunne ta dem på energinivå eller mangelen på gode vibber.

Akkurat i det man nesten var i ferd med å bli forført, lurt til å tro at dette slett ikke var så ille, forsvinner crewet (som lagde så god stemning) av scenen, og Gamborg står alene igjen. Lyset skifter til en nesten sensuell rødtoner, og fløtegutten fra Oppegård snur seg og vender oppmerksom- heten bort fra publikum og mot en kvinnelig danser. Og det viser seg å bli fire laaange minutter; når han fremfører kjærlighetslåta, er det med blikket uavbrutt begravd i danseren, og det er som kjent vanskelig å kose seg på konsert når man stadig må holde brekningsrefleksen i sjakk.

Men etter et par påfølgende låter lander Gamborg utrolig nok på begge beina, og viser at han kan lage god stemning og i ordets rette forstand eie scenen. Legger han fra seg klisjeene, og inviterer inn låter med litt mer tyggemotstand, spår vi en kommersielt suksessfull fremtid for William Gamborg.

Så øra flagrer

En kraftig stemme skyter fart ifra scenen, og Katarina Barruk har publikum i sin hule hånd fra første stund.

Katarina Barruk på Krøset

Tekst: Armann Kippersund
Foto: Emma Bjørgan Dalen

Bylarms rekker av pop-rock-alt-imellom toppliste-kandidater byr på få som har en bestemt retning i uttrykket sitt. Barruk derimot er målbevisst, og bestemt på å nå målet med en sterk tillit til seg selv, ved hjelp av det utrydningstruede språket, lulesamisk.

Det tar knappe to minutter før Barruk har fanget publikum, og man kommer inn i et formidlings-eventyr av de få. Det følger at man ønsker seg mer Barruk, og mindre av alt det andre festivalen har å by på.

Det som sikrer kvaliteten er hvordan man som publikummer hele tiden får følge historien som blir fortalt i låtene. Alt fra heftig dans, joik, gestikulering og et slags tegnspråk blir benyttet for å sikre at dette skjer. Og et så enkelt, men sjeldent triks som å komme med en kort introduksjon til låtene.

«Dällie» er en av de nyeste låtene, og handler om at man skal være klar til å leve, når livet faktisk skjer. Og så kommer formidlingen: hun hopper opp, slenger ut med armene, og publikum har for lengst glemt verden utenfor.

Låtene befinner seg i en samisk fortolkning av

synth-tung popmusikk, og en slags instrumental ambient, hjulpet fram av dyktige musikere som følger Barruks samtidige dirigering på scenen. Likevel er konserten mest preget av stemmebruk, og da spesielt samisk sang, som befinner seg noe utenfor hva man vanligvis får servert.

Kveldens klare høydepunkt er når samesøster Ella Marie Hætta Isaksen kommer fram og sammen synger deres nye låt «Jimmatje», en kraftig synth-påvirket låt som omhandler kvinnelig intuisjon. Låta er heavy, i den forstand at både Barruk og Isaksen har kraftigere stemme enn de fleste, og ingen av dem holder tilbake. Når også koristen slenger seg på, er det nesten så parlamentærflagget må frem.

Barruk takker Isaksen, og så foreldrene for at de aldri ga opp. Siste låt handler så vidt jeg forsto det om en «Water bottle», og der må jeg innrømme at jeg ikke helt forsto. Men takket være vokalpartiet på slutten, hvor Barruk kaster seg opp og ned og joiker så kraftig at øra flagrer, vil jeg sent glemme kveldens konsert.

Gutta kødder

Gæst = gira

«Er dere klare for å feste?!» Idet de gira guttene starter settet har de allerede pimpa pils en stund, og er i god form. Om dette har noe å si for giggen? Ikke godt å si.

På scenen står kjernen: tre gutter, med DJ og to hypemenn – som veksler på å være publikum og underholdere. Bassen kaster meg i veggen, og gjengen gjør seg klare for å belære meg om hvordan være en vaskeekte y2k-store bukser-kær.

«Vi har et vers fra en fransk fyr, men aner ikke hva han sier ass». En ting er sikkert og visst: gutta gir faen, gutta kødder og gutta vet hvordan de lager god stemning for de jevngamle. På et punkt ønsker en av gutta seg moshpit, og som han sa det, ble det. Moshen er av ymse kvalitet, men likevel et imponerende initiativ fra Gæste Gutter. Utenom dette leverer de ikke på noe av det andre man forventer av en konsert.

En gjenganger er nemlig at gutta ofte ikke er helt sikre på teksten, og i stedet ser flirende bort på hveran-

Gæste Gutter på Ingensteds

Tekst: Armann Kippersund
Foto: Emma Bjørgan Dalen

dre og kanskje maler en veldig *curvy* kvinnekropp med hendene, som man jo skal. Eller den der hvor de *mister alt de har i henda* og lar kroppen etterligne bassen.

Det som garantert er konsertens høydepunkt er utspillene til gutta mellom hver låt. «Siden jeg var et lite barn har jeg alltid følt meg som et lite barn». Det føles ut som om Gæste Gutter har skjont noe jeg ikke har skjont, noe som kanskje kommer fra å være enda mer generasjon ironi – «Jeg har de største buksene i byen» – kombinert med en velkultivert selvtilit som jeg ikke visste man kunne inneha som ung. Kudos.

Siste låt er vel en hit og her viser de litt kontroll over eget materiale og at de kommer på at de spiller en faktisk konsert. Hvis de vil, så kan de. For de som ønsker å vite mer om hvordan hovedvekten av konserten faktisk følte, kan jeg gjenta hva min bedre halvdel fotografen sa: «Jeg føler jeg er på et nach, og mikrofonene fra Singstar står på.»

Tom Blund

– Jeg vil sove, sier Jenny Natasha Antonsen til ukas avis. Ad notam redaksjonen deler Antonsens ønske om søvn, og tilkaller derfor hjelp av landets største søvneksperter, Ole Lukkøye, for å høre hvordan vi best kan få sovet. Han hevder at han derimot bare er en bokser, og at vi har ringt feil.

– Eg hadde prøvd meg på han Tom Blund kanskje.

Redaksjonen finner derimot ingen Tom Blund. Det er tross alt ikke lett å høre hva en eks-bokser sier, spesielt ikke når vedkommende er rogalending, så vi ringer Tom Lund.

Igjen møter redaksjonen på et problem. Tom Lund viser seg også å være en tidli-

gere idrettsprofil, og sier han ikke ønsker å spekulere om verken søvn eller braut.

– Jeg har sagt det før, og sier det igjen. Jeg vet ikke hvem som er best. Jeg bryr meg ikke.

Lund er derimot oppdatert på studentboligsituasjonen, og synes det er leit at studentene nå forsvinner fra Åråsen.

– Vi (Lillestrøm Fotballklubb red.anm) er avhengig av alle folka vi har der. Nå er jeg redd vi mister alle vi har av unge folk på tribunen.

Ad notam-redaksjonen er derimot ikke interessert i mindre norske fotballklubber, og sovner midt i samtalen.

Av Johs Grobyn

Ukas studentvin

BY OG LAND, HAND I HAND: Vin laget på Shirazdruen (Syrah) gir ofte kraftige viner med mørkt bærpreg. Denne Sør-Afrikanske vinen smaker mørke moreller, kirsebær-cola, eukalyptus og litt pepper. Vinen er medium fyldig og ganske kraftig på smak. Tanninene i vinen gjør at den kan virke litt stram om man ikke drikker den til mat. Shiraz/Syrah er en typisk paring til det meste av høstmat. Denne passer for deg som savner da høst-estetikk var populært på Tumblr og som har sovet i kø for å få årets første pumpkin-spice whatever. Vinen passer også om du synes at folk fra Oslo burde holde kjefte når det kommer til spørsmål om ulvebestand. Match denne til (u)vegetariske gryteretter eller høstens jaktbytte.

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

The Grinder Shiraz 2020

Pris: 139,90 kroner

Land: Swartland, Sør-Afrika

Alkohol: 13,5 prosent

Jacob Julius Fylling-Jensen,
vinanmelder i Universitas

Vi spør

How to utnytte studenter

I ukas avis kunne vi lese at Åråsen studenthus har blitt solgt, og at studenter nå må betale dobbel leie. Vi spør-redaksjonen ble nysgjerrige på hvordan utleie fungerer og ringte en megler for å få en innføring i ulike smutthull.

[ring, ring]

– Hei, mitt navn er Ivar Hoff fra Intility utleie.

– Hei du.

– Jeg har nylig anskaffet meg en bygård, og prøver å finne ut hvordan man leier ut. Finnes det regler man må følge?

– Altså, tenker du spesielt for en bygård?

– Hvordan kan jeg øke prisene på leia?

– Det er ganske strengt regulert. Jeg vet ikke hva slags leiekontrakter som er signert. Vi justerer etter konsumprisindeksen. Eller noe som heter gjengs leie, men det er litt mer komplisert.

– Må jeg si ifra til alle leietakerne?

– De må du si ifra til en måned før.

– Hvis jeg finner en mye kulere bygård, kan jeg selge den gamle og flytte alle leietakerne inn i den nye?

– Da må du høre med hver enkelt leietaker.

– Kan jeg da også øke prisene? Du skjønner, den nye bygården er veldig kul.

– Hvis noen av leietakerne er skikkelig kjipe, kan jeg la være å informere de om at de må flytte?

– Nei, nei, nei. Det spørres helt på hvilke leiekontrakter som er signert.

– Dere har jo mye erfaring på området.

– Ja, det har vi. Men hvor er denne bygården?

– Jeg har ikke adresse ennå. Men har dere noen tips til smutthull? Helst uten å bli tatt.

– Nei, beklager. Det finnes ingen smutthull man kan bruke på den måten. Vi er en seriøs aktør, det må du eventuelt ordne med selv.

– Finnes det noen grupper som er enklere å utnytte? Har alder noe å si?

– Nei, nei. Man behandler jo alle likt! Leietaker skal ha et vern, de må jo ha et sted å bo. Så vi kan ikke drive med å lure folk. Det gjør ikke vi, selv om det kanskje finnes andre som gjør det.

– Kan dere liste topp tre grupper å utnytte?

– Vi kan jo ikke utnytte noen, det er jo litt spesielt.

– Vil du vurdere din stilling som SiOs nye økonomirådgiver?

– Hø?

– Vi snållast!

KVISS-CORBIN

- Lærerstreiken er fortsatt i gang da de ikke blir enige i forhandlingene med KS, men hva står KS for?
- Elizabeth II ble nylig gravlagt, men hvor?
- Hvilket europeisk monarki er det eneste hvor embetet kommer av valg og ikke arv?
- Den franske presidenten Emmanuel Macron er som alle sine forgjengere samfyrste over et land sammen med biskopen av Urgell. Hvilket land er det snakk om?
- I 2019 skiftet Kasakhstan navnet på sin hovedstad, men endret tilbake igjen for kun noen få dager siden. Nevn ett av de to navnene.
- I hvilket Oslostrøk finner man blant annet gatene Vogts gate, Omsens gate, Krebs' gate og Per Kvibergs gate?
- Hva står akronymet BMX for?
- Fra hvilket land kommer selskapet bak filmformatet IMAX?
- Hvilken av disse filmene er ikke basert på en bok eller novelle: Rocky, Die Hard, Rambo: First Blood eller Total Recall?
- Hva heter de tre skuespillere som spilte hovedrollene i den norske situasjonskomedien Mot i Brøstet?
- Fra hvilket land stammer strømmetjenesten Rakuten fra?
- Både den greske Ouzo og den franske Pastis er anisdrinker, men hva heter den tyrkiske varianten?
- Smith, Potter og Shephard er alle eksempler på engelske etternavn basert på yrker, men hvilket etternavn på en prominent britisk person kommer fra

yrket stråtaklegger?

14. Pansit er betegnelsen på en rekke filippinske retter. Hvilken ingrediens er det som definerer dem?

15. Fra hvilket språk stammer visstnok ordet «nuddel» fra?

16. Hva slags infeksjon er en forkjølelse?

17. Hva måler man med et hygrometer?

18. Magnus Carlsen tapte tilsynelatende med vilje mot en motstander som er anklaget for juks, men hva heter han?

19. Tennislegenden Rodger Federer har uttalt at han skal legge opp etter sesongen, men hvor gammel er han?

20. Nevn minst én fotballspiller som har fått to røde kort i løpet av én Premier League-sesong siden august 2017.

av Gabriel Corbin-Arntzen,
kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

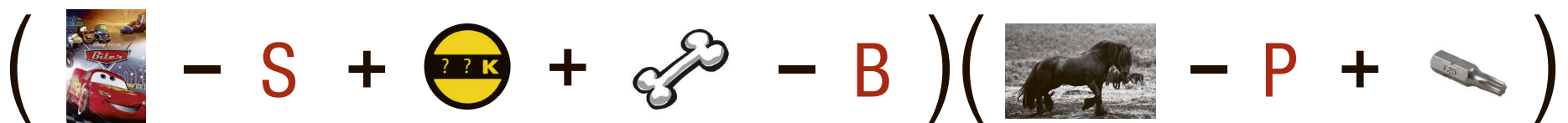
5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15-20. **Honours:** WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Kommunesektorens organisasjon. 2. Windsor Castle. 3. Vatikanstaten. 4. Andorra. 5. Nur-Sultan og Astana. 6. Torshov. 7. Bicycle motocross. 8. Canada. 9. Rocky. 10. Arve Opsahl, Nils Vogt og Sven Nordli. 11. Japan. 12. Raki. 13. Thatchet. 14. Nudler. 15. Tysk. 16. Virus. 17. Fuktighet. 18. Hans Niemann. 19. 41 år. 20. Wilfred Ndidi, Jonjo Shelvey, Pierre-Emile Hojbjerg, Wes Morgan, Fernandinho, David Luiz, Christian Kabasele, Hwang-Min Son, Lewis Dunk, Raul Jimenez og Ezri Konsa

Rebus

HINT: «If I speak, I am in big trouble» Send løsning universitasdesks@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Sayonara Kjell Inge» Det klarte Kristaver Birkeland Johansen og Einar Nygaard.